

**NOVI RUDNICI,
STARI KONFLIKTI**
**NEW MINES,
OLD CONFLICTS**

| Autori / Authors

Majda Ibraković
Vladimir Topić

| Dizajn / Design

Aleksandar Saša Škorić

| Foto / Photo

Besim Gurda
Branimir Batinić
Davor Šupuković
Dejan Rakita
Dragan Ostić

Ivan Bojanić
Majda Ibraković
Radio Kakanj
Robert Oroz
Stop rudnicima u dolini Plive

Tihomir Dakić
Udruženje građana Fojničani
Vladimir Topić
Zoran Poljašević

 HEINRICH BÖLL STIFTUNG
SARAJEVO

Stajališta izražena u ovom dokumentu isključiva su odgovornost autora i ne odražavaju nužno stajalište Fondacije Heinrich Boell, Ureda u Sarajevu.

Ovaj materijal je licenciran Creative Commons licencom CC-BY-SA:
navođenje autorstva, dijeljenje pod istim uslovima.

Objašnjenje licence može se naći na:
<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/>

The views and opinions expressed in this document are solely those of the authors and do not necessarily reflect the official position of the Heinrich Böll Foundation, Sarajevo.

This material is licenced under the Creative Commons CC BY-SA licence:
Attribution-ShareAlike.

An explanation of the licence can be found at:
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

NOVI RUDNICI, STARI KONFLIKTI:
društveno-ekološka mobilizacija u Bosni i Hercegovini

NEW MINES, OLD CONFLICTS:
socio-environmental mobilisation in Bosnia and Herzegovina

2025.

Uvod

Ova publikacija prikazuje mapirane slučajeve društveno-ekoloških konflikata u Bosni i Hercegovini (BiH) uzrokovanih projektima ekstraktivne industrije. Fokus je na žarišnim tačkama društvene mobilizacije i otpora novim rudnicima i projektima istraživanja i eksploatacije tzv. kritičnih minerala. Ove sirovine smatraju se strateški važnima za Evropsku uniju (EU) zbog njihove ekonomske važnosti i visokog rizika od poremećaja u snabdijevanju.

Cilj publikacije je pozicionirati BiH na globalnoj mapi društveno-ekoloških konflikata i mobilizacija putem prikupljanja, provjere, unosa i objave podataka o slučajevima na globalnoj online platformi EJAtlas, kako bi lokalni konflikti i borbe postale vidljive u međunarodnom kontekstu. Publikacija pruža pregled aktuelnih slučajeva kroz tekstualni i grafički prikaz konflikata, aktera i metoda mobilizacije. Osnova je digitalno i štampano izdanje na lokalnom i engleskom jeziku, uz informacije, mape i fotografije za svaki od predstavljenih slučajeva.

Termin društveno-ekološki konflikt (ekološki distribucijski konflikt) skovali su ekonomisti Joan Martinez Alier i Martin O'Connor (1996) kako bi opisali društvene konflikte nastale zbog nepravednog pristupa prirodnim resursima i nepravednog tereta zagađenja. Koristi i troškovi za okoliš raspoređuju se na nepravedan način koji uzrokuje konflikte. Okolišna pravda postala je analitički okvir koji obuhvata pitanja raspodjele ekoloških i društvenih troškova među klasama, etničkim grupama, rodovima i generacijama. Danas je to i društveni pokret i oblik mobilizirane nauke koji povezuje pogođene zajednice, građane i istraživače u zajedničkom djelovanju na globalnom nivou. Društveno-ekološki konflikti obuhvataju različite oblike mobilizacija povezanih s okolišnim pitanjima. U okviru EJAtlasa, ekološki konflikt se odnosi na mobilizacije civilnog društva kojima se jasno izražavaju zahtjevi protiv određenog projekta ili ekonomske aktivnosti koju provode državni, korporativni ili nezakoniti akteri.

Kritičnost sirovina u ovom kontekstu zahtijeva barem preispitivanje, posebno iz perspektive zemalja poput BiH, koje se nalaze na "frontovima novog talasa ekstraktivizma". Riječ je o teritorijama koje bi mogle postati žrtvene zone zbog ekonomskog rasta zemalja EU, što često podstiče i produbljuje postojeće društveno-ekološke konflikte. U zakonodavstvu BiH pojam kritičnih sirovina nije definisan, niti postoji njihova klasifikacija. Iako minerali koji su na listi kritičnih sirovina u EU¹ nisu formalno prepoznati kao ključni za lokalnu energetska tranziciju ili druge strateške potrebe BiH, projekti koji ih uključuju mogli bi postati strateški za EU.

Stoga je prilikom razmatranja statusa rudarskih projekata ključno usmjeriti pažnju na nivo društveno-ekoloških konflikata i mobilizacija koje izazivaju. Od 34 minerala sa liste EU, u BiH je identifikovano njih deset: aluminij/boksit, antimon, litij, barit, bakar, bor, magnezij, mangan, kobalt i nikel.² Osim navedenih sirovina, zabilježene su znatne rezerve olova, cinka, zlata, srebra i pojedinih elemenata rijetkih zemnih metala, iako su podaci o njima ograničeni. U ovoj publikaciji stoga se upućuje na minerale koje je Evropska komisija (EK) definisala kao "kritične", radi prikaza šire problematike uticaja savremenih EU politika o upravljanju mineralnim resursima i posljedica koje izaziva njihova eksploatacija i/ili prerada, što doprinosi pojavi ili razvoju konflikata i mobilizacija u BiH. Predstavljamo osam slučajeva društveno-ekoloških konflikata i mobilizacija vezanih za aktuelne rudarske projekte tzv. kritičnih sirovina, od kojih bi barem dva mogla dobiti status strateškog projekta EU putem Akta o kritičnim mineralnim sirovinama (CRMA).³

Jedan od njih je projekat litijuma na Majevici. Kompanija ARCORE AG, koja je sa kompanijom Rock Tech Lithium Inc potpisala obavezujući sporazum o poslovnom spajanju, predala je zahtjev za dobijanje koncesije za eksploataciju.

Treba imati u vidu da je projekat Lithium Hydroxide Converter Guben kompanije Rock Tech dobio status projekta od strateškog interesa za EU u prvoj polovini godine. Cilj poslovne saradnje ovih kompanija jeste da se prerada litijuma sa Majevice vrši u postrojenju Guben u Njemačkoj.⁴ Drugi projekat se odnosi na tvornicu za proizvodnju magnezijuma na Kupresu, njemačke kompanije Magnesium for Europe, gdje je investitor u dokumentu studije uticaja na okoliš najavio planove kompanije i aplicira prema EK za dobijanje statusa strateškog projekta.⁵

Introduction

This publication presents mapped cases of socio-ecological conflicts in Bosnia and Herzegovina (BiH) caused by projects in the extractive industry. It focuses on hotspots of social mobilisation, as well as resistance to new mines, and projects that entail the exploration and exploitation of critical minerals. The economic significance of these raw materials and their high risk of supply disruption mean they are considered strategically important for the European Union (EU).

The aim of the publication is to position BiH on the global map of socio-ecological conflicts and mobilisations through the collection, verification, entry, and publication of case data on the global online platform Environmental Justice Atlas (EJAtlas), thereby rendering local conflicts and struggles more visible in the international context.

The publication provides an overview of current cases through textual and graphical representations of conflicts, actors, and methods of mobilisation. It comprises a digital and printed edition in both the local and English languages, featuring information, maps, and photographs for each of the cases presented.

Economists Joan Martinez Alier and Martin O'Connor (1996) coined the term “socio-ecological conflict” (also known as ecological distribution conflict) to describe social conflicts arising from the unjust distribution of access to natural resources and the unequal burden of pollution. In such scenarios, environmental benefits and costs are distributed in an inequitable manner that gives rise to conflict. The analytical framework of environmental justice encompasses questions of how ecological and social costs are distributed among classes, ethnic groups, genders, and generations. Today, it also represents a social movement and a form of mobilised science that connects affected communities, citizens, and researchers in joint action at the global level. Socio-ecological conflicts encompass various forms of mobilisation related to environmental issues. Within the EJAtlas framework, ecological conflict refers to civil society mobilisations that articulate clear demands of or complaints against a specific project or economic activity carried out by state, corporate, or unlawful actors.

The criticality of raw materials in this context should be reconsidered, particularly from the perspective of countries such as BiH, situated on the frontlines of a new wave of extractivism. These are territories that could become sacrificial zones as EU countries experience economic growth, a process that often exacerbates existing socio-ecological conflicts. BiH's legislation does not define the term “critical raw materials”, nor does a corresponding classification exist. Although the minerals included on the EU's list of critical raw materials¹ are not formally recognised as essential to BiH's energy transition or other strategic needs, projects that involve them could become strategically important to the EU.

When considering the status of mining projects, it is therefore crucial to direct attention to the level of socio-ecological conflicts and the mobilisations they generate. Of the 34 minerals included on the EU list, ten have been identified in BiH: aluminium/bauxite, antimony, lithium, barite, copper, boron, magnesium, manganese, cobalt, and nickel.² In addition, significant reserves of lead, zinc, gold, silver, and certain rare earth elements have been recorded, although their data remain limited. This publication focuses on minerals the European Commission defines as “critical”, to illustrate the broader impacts of contemporary EU policies on mineral resource governance, and the consequences of their extraction and/or processing, which contribute to the emergence or intensification of conflicts and mobilisations in BiH. It presents eight cases of socio-ecological conflicts and mobilisations related to ongoing mining projects that involve critical raw materials. At least two of these cases are expected to receive the status of strategic EU projects under the Critical Raw Materials Act (CRMA).³

One of these is a lithium extraction project in the Majevisa mountain range. The company involved, ARCORE AG – which has entered into a binding business combination agreement with Rock Tech Lithium Inc. – has submitted an application for a mining concession. Interestingly, Rock Tech's Guben Lithium Hydroxide Converter project received EU strategic interest status in the first half of 2025. The aim of the collaboration between ARCORE and Rock Tech is to process lithium from Majevisa at the Guben facility in Germany.⁴ The second project concerns a magnesium production plant in Kupres, operated by the German company Magnesium for Europe. In the environmental impact assessment document, the investor outlined the company's plans and its intention to apply to the European Commission for strategic project status.⁵

Metodologija

Metodološka osnova istraživanja je globalna platforma **Environmental Justice Atlas (EJAtlas)**. Na osnovu njene klasifikacije identifikovali smo i mapirali žarišne tačke društveno-ekoloških konflikata i mobilizacija u Bosni i Hercegovini povezane sa eksploatacijom tzv. kritičnih sirovina. U analizi smo kombinovali različite izvore podataka. Koristili smo informacije iz prve ruke, zasnovane na vlastitom terenskom iskustvu i saradnji sa lokalnim grupama, ekološkim udruženjima i mrežama. Takođe smo koristili sekundarne izvore, uključujući zvanične izvještaje i službene dokumente institucija, medijske objave i članke.

Proveli smo individualne konsultacije sa nekim lokalnim grupama i organizacijama koje su direktno uključene u identifikovane slučajeve. Za potrebe ove publikacije, upućujemo na slučajeve u BiH povezane sa mineralnim sirovinama sa liste EU CRMA, koje smo identifikovali na osnovu aktiviranog konflikta, odnosno postojanja mobilizacije i otpora.

Dodatno, u prikazu su obuhvaćeni i aktivni slučajevi rudnika koji su značajni zbog kumulativnog uticaja rudarskih projekata radi daljeg mapiranja ekstraktivnih projekata, konflikata i oblika mobilizacije u atlasu. Iako ovi rudnici trenutno nisu klasifikovani kao konfliktni slučajevi sa aktivnim grupama koje se mobilizuju i organizuju, navodimo ih zbog njihove relevantnosti, broja i potencijalnog rasta i pojave konflikta u budućnosti. Slučajevi predstavljeni u ovom dijelu publikacije odnose se na potencijalne nove planirane rudarske projekte i potencijalna područja novih društveno-ekoloških konflikata, a naveden je i slučaj operativnog rudnika u kojem je zbog ekoloških incidenata i društvene mobilizacije prekinuta proizvodnja. Pojmovnik, definicije i kategorije prema globalnom alatu i platformi za mapiranje društveno-ekoloških konflikata i kretanja mogu se detaljno pregledati na web-platformi EJAtlas.⁶

Methodology

The methodological basis of this research is the global platform **Environmental Justice Atlas (EJAtlas)**. Using its classification system, we identified and mapped hotspots of socio-ecological conflicts and mobilisations in BiH related to the exploitation of critical raw materials. The analysis combines multiple data sources, including first-hand information based on field experience and collaboration with local groups, environmental associations, and networks; and secondary data, such as media publications, articles, and official reports and documents from institutions.

Individual consultations were conducted with local groups and organisations directly involved in the identified cases. For the purposes of this publication, the focus is on cases in BiH that relate to mineral resources on the EU CRMA list, which were identified based on the activation of conflict, i.e., the presence of mobilisation and resistance.

Additionally, the presentation includes active mining cases that are significant because of their cumulative impact, which includes the further mapping of extractive projects and the potential for increased conflict and other forms of mobilisation outlined in the atlas. Although these mines are not currently classified as conflict cases with active mobilisation or organised groups, they are included because of their relevance, number, and potential for the emergence or escalation of conflict in the future. The cases presented in this section of the publication refer to potential new planned mining projects and possible sites of new socio-ecological conflicts, and include one case in which an operational mine's production was halted as a result of environmental incidents and social mobilisation. The glossary, definitions, and categories according to the global tool and platform for mapping socio-ecological conflicts and movements can be consulted in detail on the EJAtlas web platform.⁶

Mobilizacija
Mobilization

Postrojenje za preradu
Processing unit

Istraživanja
Research

Operativan rudnik
Operational mine

Zaustavljen rudnik
Suspended mine

Pregled konflikata i mobilizacija prema identifikovanim slučajevima

Overview of Conflicts and Mobilisations by Identified Cases

Planirani rudnik hroma u dolini Krivaje (Duboštica-Tribija projekat)

Investitor
Seven plus d.o.o. Sarajevo

Lokacija
44.240479, 18.321110
Duboštica (Vareš),
Zeničko-dobojski kanton, Federacija BiH

(P – potencijalno, V – vidljivo)

O projektu: Pripremni radovi za istraživanja započeti su u 2025. godini, koncesija za istraživanja i eksploataciju izdata na 30 godina (2021–2051).⁷

1. Vrsta konflikta

prvi nivo – mineralne sirovine (hrom)

drugi nivo – geološka istraživanja i eksploatacija (planirana)

2. Kratak opis konflikta

Aktivnosti geoloških istraživanja su uključivale pripremne radove kao što su sječa šume (za pristupne puteve, uklanjanje vegetacije) i čišćenje prostora za istražne bušotine. Zabrinutost je vezana uz potencijalno zagađenje površinskih i podzemnih voda, naročito zbog mogućnosti da hrom (posebno heksavalentni hrom) prođe kroz pukotine u karbonatnim masivima do izvorišta pitke vode kao i zbog narušavanja biljnog i životinjskog svijeta, ribljeg fonda i biodiverziteta u slivu rijeke Krivaje. Geološka istraživanja su pokrenuta (pripremni radovi) prije nego što su svi vodni akti bili izdati. Šumske dozvole, saglasnosti za korištenje zemljišta i sl. predmet su spora. Postoje odluke Ustavnog suda BiH kojima je zabranjena promjena namjene šumskog zemljišta, što znači da se šumsko zemljište ne smije pretvarati u građevinsko bez ispunjenih zakonskih procedura. Lokalitet je šumovita oblast jedne od najproduktivnijih šuma u državi, dio je sliva rijeke Krivaje, a naznačeno je da je područje na kojem se planira istraživanje predloženo za zaštitu ili kao budući nacionalni park.

3. Uticaji na okoliš

P: zagađenje vazduha, gubitak biodiverziteta, devastacija pejzaža, zagađenje/gubitak podzemnih voda, poremećaji hidro (geo)-loškog i ekološkog režima, izlivanje toksičnog jalovišta
V: deforestacija, gubitak šumskog i biljnog pokrova, zagađenje i/ili smanjenje/gubitak pitke vode

4. Uticaji na zdravlje

P: profesionalna oboljenja i nesreće, ostala oboljenja povezana sa ekološkim problemima

V: izloženost nepoznatim, nesigurnim i kompleksnim zdravstvenim rizicima

5. Uticaji na društvo i ekonomiju

P: raseljavanje, gubitak sredstava za život, gubitak tradicionalnog znanja, praksi i kultura, kršenja ljudskih prava, oduzimanje zemlje, nesigurnost zaposlenja

V: oduzimanje zemlje, gubitak pejzaža i osjećaja pripadnosti mjestu

6. Mobilizacija

Intenzitet mobilizacije: nizak (lokalna mobilizacija)

Početak mobilizacije: reaktivno

(nakon početka pripremnih radova)

Datum početka konflikta: maj 2025.

7. Mobilizovane grupe

- lokalna udruženja, građani, mještani, komšije, zajednice, pokreti, naučnici i stručnjaci, (istraživački) novinari, poljoprivrednici i seljaci

8. Oblici mobilizacije

Istraživanja zasnovana na učešću zajednice (istraživanja biodiverziteta u slivu rijeke Krivaje)
Izrada alternativnih izvještaja / stvaranje alternativnog znanja
Razvijanje mreža / kolektivno djelovanje
Izrada alternativnih prijedloga
Uključivanje nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija
Tužbe, sudski postupci, pravosudni aktivizam
Medijski aktivizam
Javne kampanje

Zahtjevi / pozivanje na ekonomsku valorizaciju okoliša

Ostalo: prigovori na vodnu dozvolu, pravne nesigurnosti oko pitanja državne imovine

9. Rezultati

Korupcija – potencijalno

Institucionalne promjene

Jačanje učešća javnosti

U fazi pregovora

Primjena postojećih propisa

Projekat privremeno obustavljen

Ostalo: inspekcijski prigovori na kršenje Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom iz 2005. godine zbog zauzimanja i nezakonite prenamjene zemljišta pod državnim vlasništvom

10. Status projekta: predložen (faza istraživanja)

Trenutno stanje: pripremni radovi u toku⁸ za geološka istraživanja

Da li je mobilizacija uspjela?

Djelimično. Mobilizacija je u početnoj fazi. Radovi su u ljeto 2025. godine bili privremeno obustavljeni, nakon što je inspekcija zbog reakcija civilnog društva izašla na teren. Vodna dozvola za geološka istraživanja još uvijek nije izdata. Utvrđeno je kršenje zakona jer je korišteno šumsko zemljište u vlasništvu države, što znači da je zemljištem zabranjeno raspolagati tako da mu se mijenja namjena iz šumskog u građevinsko. Međutim, radovi na terenu su ponovno nastavljani. Paralelno s tim, održan je biološki kamp gdje je obavljeno istraživanje rijeke Krivaje te je organizovana javna tribina na području susjednih opština Zavidovići i Olovo.

Planned Chromium Mine in the Krivaja Valley (Duboštica-Tribija Project)

Investor
Seven plus d.o.o. Sarajevo

Location
44.240479, 18.321110
Duboštica (Vareš), Zenica-Doboj Canton,
Federation of BiH, BiH

(P – potential, V – visible)

About the project: A 30-year exploration and mining concession (2021–2051) was granted, with preliminary exploration beginning in 2025.⁷

1. Main conflict category

1st level classification – Mineral ores (chromium)

2nd level classification – Exploration and (planned) exploitation

2. About the conflict

Geological exploration activities included preparatory work, such as clearing forested areas (for access roads and vegetation removal) and sites for exploratory boreholes. Concerns relate to potential contamination of surface and groundwater, particularly the possibility that chromium (especially hexavalent chromium) could penetrate fractures in carbonate formations and reach drinking water sources. There are also concerns about disruption to flora and fauna, fish populations, and biodiversity in the Krivaja River catchment area. Preparatory geological exploration commenced before all water permits had been issued, and forest permits, land-use consents, and similar approvals are currently subject to dispute. Decisions from the Constitutional Court of BiH prohibit changes to the designated use of forest land, which means it cannot be converted to construction land without following legal procedures. The site is located in one of the country's most productive forests, is part of the Krivaja River catchment, and has proposed as an area for protection and a potential national park.

3. Environmental Impacts

P: Air pollution; biodiversity loss; loss of landscape/aesthetic degradation; groundwater pollution or depletion; reduced ecological/hydrological connectivity; mine tailing spills

V: Deforestation and loss of vegetation cover; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical biological) quality

4. Health Impacts

P: Occupational diseases and accidents; other environmental-related diseases

V: Exposure to unknown or uncertain complex risks

5. Socio-economic Impacts

P: Displacement; loss of livelihood; loss of traditional knowledge/practices/cultures; violations of human rights; land dispossession; lack of work security

V: Land dispossession; loss of landscape/sense of place

6. Mobilisation

Mobilisation intensity: Low (local mobilisation)

Mobilisation start: In REACTION to the implementation (after preparatory works commenced)

Mobilisation date: May 2025.

7. Mobilising groups (actors)

Local EJOs; neighbours, citizens, communities; social movements; local scientists/professionals; farmers; landless peasants; other: journalists' organisations

8. Mobilisation forms (actions)

Community-based participatory research (e.g., biodiversity studies in the Krivaja River catchment)
Creation of alternative reports, knowledge
Development of a collective action/network
Development of alternative proposals
Involvement of (international) NGOs
Lawsuits, court cases, judicial activism
Media-based activism
Public campaigns
Appeals/recourse to economic valuation of the environment
Other: objections to water permits; legal insecurities regarding state property.

9. Outcomes

(Potential) corruption
Institutional changes
Strengthening of participation
Under negotiation
Application of existing regulations
Project temporarily suspended

Other: Inspection complaints regarding violations of the 2005 Law on the Temporary Prohibition of Disposal of State Property relating to the occupation and illegal conversion of land under state ownership

10. Project status: Proposed (exploration phase)

Current situation: Preparatory work for geological exploration is underway⁸

Was the mobilisation successful?

Partially. Mobilisation is in its initial phase. Work was temporarily suspended during the summer of 2025, after inspectors visited the site in response to civil society reactions. The water permit for geological exploration has not yet been issued, and a legal violation was established regarding the use of state-owned forest land. Such land cannot be disposed of or have its designated use changed from forestry to construction without following legal procedures. In parallel, a biological camp conducted research into the Krivaja River, and the neighbouring municipalities of Zavidovići and Olovo organised a public forum. Since then, however, fieldwork has resumed.

Rudnik Rupice - rudnik cinka, barita, olova i ostalih minerala (Operacija srebro u Varešu)

Investitor

DPM Metals Inc. (prethodno Adriatic Metals plc.
Eastern Mining d.o.o. Sarajevo)

Lokacija

44.198885, 18.234435
Rupice, Veovača-Tisovci (Vareš),
Zeničko-dobojski kanton, Federacija BiH

(P – potencijalno, V – vidljivo)

O projektu: Koncesija za istraživanja i eksploataciju izdata je na period od 40 godina (2013–2043). Istraživanja se vrše od 2013. godine, a rudnik je zvanično operativan od marta 2024. godine. Promijenio je nekoliko vlasnika. Mijenjani su uslovi koncesionog ugovora, kao i vrsta minerala koji se eksploatišu u tehnologije.

1. Vrsta konflikta

prvi nivo – mineralne sirovine (olovo, cink, barit, srebro, zlato, bakar i prateći minerali)

drugi nivo – geološka istraživanja i eksploatacija, rudno jalovište

2. Kratak opis konflikta

Istraživanja i otvaranje rudnika u Varešu, prvobitno u vlasništvu britanskih kompanija Eastern Mining i Adriatic Metals, izazvalo je izrazitu podijeljenost, kontroverze te izražen društveno-ekološki konflikt unutar lokalne zajednice u Varešu, između susjednih opština Vareš i Kakanj, te između aktivista – civilnog društva, vlasti i kompanije. Dok investitori, lokalni i državni zvaničnici ističu striktno ekonomske koristi, otvaranje radnih mjesta i razvoj infrastrukture, dio lokalnog stanovništva, aktivisti iz susjednih ugroženih opština te ekološke organizacije i neki stručnjaci upozoravaju na potencijalno zagađenje vode, šuma i zemljišta, kao i dugoročne posljedice po zdravlje, okoliš i lokalnu ekonomiju. Jedan od najvažnijih prigovora jeste da rudarski radovi – posebno eksploatacija olova, cinka i barita – mogu ugroziti izvor Bukovica i druge vodne tokove koji se koriste za vodosnabdijevanje opštine Kakanj. Dalje primjedbe su za ilegalno krčenje šuma, nedozvoljenu prenamjenu zemljišta iz šumskog u građevinsko, netransparentnost i neadekvatno informisanje i uključivanje javnosti u procese odlučivanja te izmjenu lokacije rudnog jalovišta vrlo blizu naseljenih mjesta.⁹

3. Uticaji na okoliš

P: poplave, smanjena ekološka/hidrološka povezanost, izlivanje rudničkog otpada (jalovine), ostali uticaji na okoliš

V: zagađenje zraka, deforestacija, gubitak biodiverziteta, krčenje šuma i gubitak vegetacijskog pokrivača, gubitak pejzaža, buka, kontaminacija tla, zagađenje/iscrpljivanje podzemnih voda, zagađenje površinskih voda / smanjenje kvaliteta vode

4. Uticaji na zdravlje

P: profesionalne bolesti i nesreće na radu, ostala oboljenja povezana sa ekološkim problemima, ostali zdravstveni uticaji

V: profesionalne bolesti i nesreće na radu, izloženost nepoznatim, nesigurnim i kompleksnim zdravstvenim rizicima, smrtni slučajevi (pogibija radnika)

5. Uticaji na društvo i ekonomiju

P: raseljavanje, gubitak sredstava za život, gubitak tradicionalnog znanja, praksi i kultura, nedostatak sigurnosti zaposlenja, oduzimanje zemlje

V: gubitak pejzaža i osjećaja pripadnosti mjestu, kršenja ljudskih prava

6. Mobilizacija

Intenzitet mobilizacije: srednji (vidljiva mobilizacija)

Početak mobilizacije: reaktivno (prilikom implementacije dozvola)

Datum početka konflikta: oktobar 2019.¹⁰

7. Mobilizovane grupe / grupe koje se organizuju

- lokalne organizacije za ekološku pravdu, građani, mjesne zajednice, lokalni naučnici/stručnjaci, novinari

8. Oblici mobilizacije

Istraživanja zasnovana na učešću zajednice (istraživanja kvaliteta voda i biodiverziteta)

Razvijanje mreža / kolektivno djelovanje

Uključivanje nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija
Prigovori na studiju o procjeni uticaja na okoliš

Zvanične žalbe

Tužbe, sudski postupci, pravosudni aktivizam

Medijski aktivizam

Javne kampanje

Ostalo: prigovori i žalbe aktivista Sekretarijatu Bernske konvencije, komitetu EBRD za žalbene mehanizme¹¹

9. Rezultati

Korupcija – sumnje

Kriminalizacija aktivista

Institucionalne promjene

Jačanje učešća javnosti

Sudska odluka (pobjeda za ekološku pravdu)

Sudska odluka (neriješeno)

Tehnička rješenja za poboljšanje kvaliteta

Nova studija

Ostalo: SLAPP tužba kompanije i povlačenje tužbe, odluke Suda povodom kršenja Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom iz 2005. godine zbog zauzimanja i nezakonite prenamjene zemljišta pod državnim vlasništvom

10. Status projekta: operativan (+ novi istražni prostori)¹²

Trenutno stanje: Uz nekoliko prekida izazvanih mobilizacijom i drugim okolnostima, rudnik je danas operativan. Trenutno je u procesu finalizacije akvizicije nakon prodaje projekta kanadskoj kompaniji DPM Metals koja nastavlja operacije u Varešu.¹³

Da li je mobilizacija uspjela?

Djelimično. Neke mjere su postignute. Specifičnost ovog slučaja je u tome što su mobilizovane uglavnom grupe izvan same lokalne zajednice, dok je u Varešu prisutno neslaganje i duboka podijeljenost u zajednici između pojedinaca i grupa koje podržavaju projekat i onih koji se protive projektu (ugroženi pojedinci, mještani i grupe koji se bune protiv zagađenja u naseljima Pržići i Daštansko, Vijaka i sl.).

Rupice Mine – extraction of zinc, barite, lead, and other minerals (Vareš Silver Operation)

Investor

DPM Metals Inc. (formerly Adriatic Metals plc. /Eastern Mining d.o.o. Sarajevo)

Location

44.198885, 18.234435
Rupice, Veovča-Tisovci (Vareš), Zenica-Doboj Canton, Federation of BiH, BiH

(P – potential, V – visible)

About the project: The concession for exploration and exploitation was granted for a period of 40 years (2013–2043). Exploration has been carried out since 2013, and the mine has been officially operational since March 2024. It has changed ownership several times, and amendments have been made to the terms of the concession agreement, the type of minerals extracted, and the technologies used.

1. Main conflict category

1st level classification – Mineral ores

(lead, zinc, barite, silver, gold, copper, and others)

2nd level classification – Exploration and exploitation, tailings

2. About the conflict

The exploration and opening of the Vareš mine, which was originally owned by British companies Eastern Mining and Adriatic Metals, have caused significant division, controversy, and a pronounced socio-ecological conflict in the local community of Vareš; between the neighbouring municipalities of Vareš and Kakanj; and among activists, civil society groups, authorities, and the company. While investors and local and state officials emphasise the economic benefits – such as job creation and infrastructure development – some experts, environmental organisations, local residents, and activists from neighbouring municipalities have raised concerns about the potential contamination of water, forests, and soil, as well as long-term consequences for health, the environment, and the local economy. One of the most significant objections is that mining activities – particularly the extraction of lead, zinc, and barite – could endanger Bukovica Spring and other watercourses that supply the municipality of Kakanj. Additional objections relate to illegal forest clearing; the unauthorised conversion of land use from forestry to construction; the lack of transparency, publicly available information, and public participation in decision-making processes; and the relocation of mine tailings proximal to inhabited areas.⁹

3. Environmental Impacts

P: Floods (river, coastal, mudflow); reduced ecological/hydrological connectivity; mine tailing spills; other environmental impacts

V: Air pollution; deforestation and loss of vegetation cover; biodiversity loss; loss of landscape/aesthetic degradation; noise pollution; soil contamination; groundwater pollution or depletion; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality

4. Health Impacts

P: Occupational disease and accidents; other environmental-related diseases; other health impacts

V: Occupational disease and accidents; exposure to unknown and uncertain complex risks; deaths

5. Socio-economic Impacts

P: Displacement; loss of livelihood; loss of traditional knowledge/practices/cultures; lack of work security; land dispossession

V: Loss of landscape/sense of place; violations of human rights

6. Mobilisation

Mobilisation intensity: Medium (visible mobilisation)

Mobilisation start: In REACTION to the implementation (commenced during permit implementation)

Mobilisation date: October 2019¹⁰

7. Mobilising groups (actors)

Local EJOs; neighbours, citizens, communities; local scientists/professionals; other: journalists' organisations

8. Mobilisation forms (actions)

Community-based participatory research (water quality and biodiversity studies)

Development of a collective action/network

Involvement of (international) NGOs

Objections to Environmental Impact Assessments (EIAs)

Official complaint letters and petitions

Lawsuits, court cases, judicial activism

Media-based activism

Public campaigns

Other: Objections and complaints from activists to the Bern Convention Secretariat and the EBRD Accountability Mechanism Committee¹¹

9. Outcomes

(Suspected) corruption

Criminalization of activists

Institutional changes

Strengthening of participation

Court decision (victory for environmental justice)

Court decision (undecided)

Technical solutions to improve resource supply/quality/distribution

New Environmental Impact Assessment/Study

Other: The company's Strategic Lawsuit Against Public Participation (SLAPP) and its subsequent withdrawal; court decisions on violations of the 2005 Law on the Temporary Prohibition of Disposal of State-Owned Land regarding the occupation and unlawful conversion of such land

10. Project status:

In operation (with additional exploration sites)¹²

Current status: Despite several interruptions caused by mobilisation and other circumstances, the mine is currently operational. It is now in the process of finalising acquisition following the sale of the project to the Canadian company DPM Metals, which is continuing operations in Vareš.¹³

Was the mobilisation successful?

Partially. Some measures have been successful, but this case is specific in that mobilisation has primarily involved groups from outside the local community. In Vareš, there remains disagreement and deep division within the community, between individuals and groups that support the project and those who oppose it (i.e., affected individuals, residents, and groups protesting pollution in settlements such as Pržići, Daštansko, and Vijaka).

Naučno-istraživački kamp na Krivaji / Krivaja scientific camp (2025)

Rudnik i tvornica magnezija na Kupresu (pogon za proizvodnju magnezija)

Investitor

Dolomit d.o.o. Kupres i BH Magnezij
& Minerali d.o.o. (Magnesium for Europe GmbH)

Lokacija

44.015962, 17.280415
Grguljača i Osmanlije (Kupres),
Kanton 10, Federacija BiH

(P – potencijalno, V – vidljivo)

0 projektu: Planirana je izgradnja postrojenja za proizvodnju magnezija na lokaciji Osmanlije, na 800 m zračne linije od centra Kupresa. Glavna sirovina je dolomit iz obližnjeg kamenoloma u vlasništvu kompanije Dolomit d.o.o. Kupres na lokalitetu Grguljača, čija se eksploatacija planira povećati za proizvodnju 15.000 t magnezija godišnje.^{14, 15}

1. Vrsta konflikta

prvi nivo – mineralne sirovine (magnezij)

drugi nivo – geološka istraživanja, eksploatacija i prerada

2. Kratak opis konflikta

Projekat izgradnje tvornice za preradu magnezija podrazumijeva korištenje dolomita iz obližnjeg kamenoloma Grguljača. Projekat nije u skladu sa Prostornim planom Kantona 10. U Prostornom planu Kupresa hemijska industrija nije planirana, a područje je predviđeno za poljoprivredu, turizam i prerađivačku industriju. Primjedbe i prigovori građana i organizacija ukazuju na propuste u informisanju javnosti, netransparentnosti u studiji uticaja na okoliš te na to da su neki testni podaci nepravilno prezentirani. Postoji bojazan da će projekat izazvati štete po okoliš mogućim zagađenjem zraka, tla i voda zbog industrijskih emisija i procesa proizvodnje, kao i da bi operacije mogle ugroziti izvorišta pitke vode i da pitanje otpadnih voda nije adekvatno riješeno, posebno zato što podzemne vode gravitiraju prema tri riječna sliva u BiH i Hrvatskoj. Moguća šteta po prirodne pejzaže, po turizam, stočarstvo, agrikulturu takođe je prisutna, jer Kupres važi za područje koje ima turističke i prirodne potencijale. Postoji bojazan da projekat može narušiti kvalitet života za buduće generacije. Prostor Kupreške visoravni je poznat po čistom zraku, netaknutoj prirodi, zdravoj hrani, bogatom biljnom i životinjskom svijetu kao i velikoj perspektivi za razvoj turizma. Ovaj prostor se nalazi na popisu Natura 2000 zaštićenih područja.¹⁶

3. Uticaji na okoliš

P: zagađenje zraka, gubitak biodiverziteta, suša, gubitak pejzaža, oštećenje usjeva, kontaminacija tla, zagađenje ili iscrpljivanje podzemnih voda, zagađenje površinskih voda / smanjenje kvaliteta vode, smanjena ekološka/hidrološka povezanost, ostali uticaji na okoliš

V: deforestacija, krčenje šuma i gubitak vegetacijskog pokrivača, zagađenje i/ili smanjenje / gubitak pitke vode

4. Uticaji na zdravlje

P: profesionalna oboljenja i nesreće, druge bolesti povezane s okolišem, ostali zdravstveni uticaji, izloženost nepoznatim, nesigurnim i kompleksnim zdravstvenim rizicima

5. Uticaji na društvo i ekonomiju

P: raseljavanje, gubitak sredstava za život, gubitak tradicionalnog znanja, praksi i kultura, kršenja ljudskih prava, oduzimanje zemlje, nedostatak sigurnosti zaposlenja, oduzimanje zemlje

V: gubitak pejzaža i osjećaja pripadnosti mjestu

6. Mobilizacija

Intenzitet mobilizacije: srednji
(ulični protesti, vidljiva mobilizacija)

Početak mobilizacije: reaktivno
(u procesu ishodovanja dozvola)

Datum početka konflikta: august 2024.¹⁷

7. Mobilizovane grupe / grupe koje se organizuju

- lokalne organizacije za ekološku pravdu, lokalne vlasti/političke stranke, komšije, građani, zajednice, pastiri, žene, lokalni naučnici/stručnjaci, religijske grupe, omladinske grupe, novinari, poljoprivrednici, seljani, ostali

8. Oblici mobilizacije

Razvijanje mreža / kolektivno djelovanje

Izrada alternativnih prijedloga

Uključivanje nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija

Zvanična pisma žalbi i peticije

Medijski aktivizam

Javne kampanje

9. Rezultati

Institucionalne promjene

Jačanje učešća javnosti

U fazi pregovora

Primjena postojećih propisa

Nova studija/procjena uticaja na okoliš

Ostalo: prigovori na kršenje Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom iz 2005. godine zbog zauzimanja i nezakonite prenamjene zemljišta pod državnim vlasništvom

10. Status projekta:

Planiran (faza ishodovanja dozvola)

Trenutno stanje: Ishodovanje dozvola je u toku (procjena uticaja na okoliš). Prvi zahtjev za okolinsku dozvolu je odbijen, a očekuje se nova javna rasprava i odluka nadležnog ministarstva povodom novog zahtjeva za ekološku dozvolu.^{18, 19}

Da li je mobilizacija uspjela?

Djelimično. Projekat je u povoju, organizovana je peticija i prikupljeno preko hiljadu potpisa.²⁰ Specifičnost slučaja u Kupresu jeste u tome što je mobilizacija, uprkos izraženoj depopulaciji i rijetkoj naseljenosti, krenula prvenstveno od mladih ljudi kroz aktivna omladinska udruženja zajedno sa nekoliko drugih lokalnih i planinarsko-ekoloških udruženja, uz snažnu podršku vjerske zajednice.^{21, 22}

The Kupres Mine and Magnesium Plant (magnesium production facility)

Investor

Dolomit d.o.o. Kupres and BH Magnezij
& Minerali d.o.o. (Magnesium for Europe GmbH)

Location

44.015962, 17.280415
Grguljača and Osmanlije (Kupres),
Canton 10, Federation of BiH, BiH

(P – potential, V – visible)

About the project: The construction of a magnesium production facility is planned at the Osmanlije site, approximately 800 m as the crow flies from the centre of Kupres. The primary raw material is dolomite from a nearby quarry owned by Dolomit d.o.o. Kupres at the Grguljača site, whose extraction is planned to increase to produce 15,000 tonnes of magnesium per year.^{14, 15}

1. Main conflict category

1st level classification – Mineral ores (magnesium)

2nd level classification – Exploration, exploitation, and processing

2. About the conflict

The magnesium processing plant uses dolomite from the nearby Grguljača quarry, and the project does not operate in accordance with the Spatial Plan of Canton 10. According to the Kupres Spatial Plan, chemical industry is not planned for the area, which is designated for agriculture, tourism, and manufacturing. Comments and objections from citizens and organisations identify shortcomings in public information, a lack of transparency in the Environmental Impact Assessment, and the improper presentation of test data. There are concerns that the project could cause environmental damage via air, soil, and water pollution from industrial emissions and production processes, and threaten drinking water sources. The project's wastewater management is considered inadequate, especially because groundwater in the area flows toward three river catchments in Bosnia and Herzegovina and Croatia. Natural landscapes, tourism, livestock, and agriculture may also be affected, areas in which Kupres and its surroundings have significant development potential. The Kupres Plateau is known for its clean air, unspoiled nature, healthy food, and diverse flora and fauna, and although the area is listed as a Natura 2000 protected site,¹⁶ there are fears that the project could negatively affect the quality of life for future generations.

3. Environmental Impacts

P: Air pollution; biodiversity loss; desertification/drought; loss of landscape/aesthetic degradation; food insecurity (crop damage); soil contamination; groundwater pollution or depletion; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality; reduced ecological/hydrological connectivity; other environmental impacts

V: Deforestation and loss of vegetation cover; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality

4. Health Impacts

P: Occupational disease and accidents; other environmental-related diseases; exposure to unknown or uncertain complex risks; other health impacts

5. Socio-economic Impacts

P: Displacement; loss of livelihood; loss of traditional knowledge/practices/cultures; violations of human rights; land dispossession; lack of work security

V: Loss of landscape/sense of place

6. Mobilisation

Mobilisation intensity: Medium

(street protests, visible mobilisation)

Mobilisation start: In REACTION to the implementation (commenced during the process of obtaining permits)

Mobilisation date: August 2024¹⁷

7. Mobilising groups (actors)

Local EJOs; governments/political parties; neighbours/citizens/communities; pastoralists; women; local scientists/professionals; religious groups; farmers; landless peasants; other: youth groups; journalists' organisations

8. Mobilisation forms (actions)

Development of a collective action/network

Development of alternative proposals

Involvement of (inter) national NGOs

Official complaint letters and petitions

Media-based activism

Public campaigns

9. Outcomes

Institutional changes

Strengthening of participation

Under negotiation

Application of existing regulations

New Environmental Impact Assessment/Study

Other: Objections regarding violations of the 2005 Law on the Temporary Prohibition of Disposal of State-Owned Land, concerning the occupation and unlawful conversion of such land

10. Project status: Planned

(in the phase of obtaining permits)

Current situation: Permit issuance is ongoing. The first EIA application was rejected, and the second is pending a new public consultation and decision by the competent ministry.^{18, 19}

Was the mobilisation successful?

Partially. The project is still in its early stages, and a petition has gathered over a thousand signatures.²⁰ The Kupres case is distinctive because despite pronounced depopulation in the area, mobilisation was initiated primarily by young people through active youth associations, alongside local mountaineering and environmental organisations, and with strong support from the religious community.^{21, 22}

Planirani rudnik antimona u Čemernici (projekat istraživanja antimona Čemernica)

Investitor
Rudnik antimona d.o.o. Kreševo

Lokacija
43.987397, 17.878009
Čemernica, opština Fojnica,
Srednjobosanski kanton, Federacija BiH

(P – potencijalno, V – vidljivo)

O projektu: Koncesija je prvobitno dodijeljena 2014. godine firmi Miličević d.o.o., a zatim je u 2023. godini pravo preneseno firmi Rudnik antimona d.o.o. Kreševo za istraživanja i eksploataciju antimona. Ugovor o koncesiji i njegovi uslovi, trajanje i specifičnosti nisu u potpunosti transparentni niti dostupni javnosti.²³

1. Vrsta konflikta

prvi nivo – mineralne sirovine (antimon)

drugi nivo – geološka istraživanja i eksploatacija (planirana)

2. Kratak opis konflikta

Istraživanja su preliminarne i uključuju geološka istraživanja, uzimanje uzoraka rude, otvaranje starih rudarskih okna. Mještani tvrde da kompanija do sada nije javno objavila studiju uticaja na okoliš niti precizne planove o tome kako će istražne i eventualne eksploatacijske radnje biti izvedene. Rudarska okna su, prema izvještajima, otvorena bez upozorenja i zaštite, vrlo blizu stambenih objekata, što stvara osjećaj rizika kod stanovništva. Lokacija projekta je blizu Lječilišta Reumal i zračne banje u Fojnici, što dodatno pojačava zabrinutost mještana da će se reputacija i funkcija lječilišta ugroziti. Mještani koji su organizovali proteste posebno ističu transport rude kroz naseljena područja, buku, prašinu, moguća oštećenja prirodnog okoliša, te zabrinutost zbog uticaja na vodne resurse i zdravlje stanovništva, posebno jer su rudarska okna veoma blizu kuća.²⁴

3. Uticaji na životnu sredinu

P: zagađenje vazduha, gubitak biodiverziteta, devastacija pejzaža, zagađenje/gubitak podzemnih voda, poremećaji hidro

(geo)-loškog i ekološkog režima, izlivanje toksičnog jalovišta

V: deforestacija, gubitak šumskog i biljnog pokrova, zagađenje i/ili smanjenje / gubitak pitke vode

4. Uticaji na zdravlje

P: profesionalna oboljenja i nesreće, ostala oboljenja povezana sa ekološkim problemima

V: izloženost nepoznatim, nesigurnim i kompleksnim zdravstvenim rizicima

5. Uticaji na društvo i ekonomiju

P: raseljavanje, gubitak sredstava za život, gubitak tradicionalnog znanja, praksi i kultura, kršenja ljudskih prava, oduzimanje zemlje, nedostatak sigurnosti zaposlenja

V: oduzimanje zemlje, gubitak pejzaža i osjećaja pripadnosti mjestu

6. Mobilizacija

Intenzitet mobilizacije: nizak (lokalna mobilizacija)

Početak mobilizacije: reaktivno
(nakon početka pripremnih radova)

Datum početka konflikta: avgust 2025.

7. Mobilizovane grupe / grupe koje se organizuju

- lokalna udruženja, građani, mještani, komšije, zajednice, poljoprivrednici i seljani

8. Oblici mobilizacije

Uključivanje nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija
Medijski aktivizam

Zvanična pisma žalbi i peticije

9. Rezultati

Korupcija – potencijalno

Jačanje učešća javnosti

10. Status projekta: predložen (faza istraživanja)

Trenutno stanje: istraživanja u toku

Da li je mobilizacija uspjela?

Mobilizacija je u početnoj fazi. Mještani su podnijeli peticiju Općinskom vijeću i Vladi Srednjobosanskog kantona u kojoj su izrazili protivljenje nastavku rudarskih istraživanja.²⁵

Planned Antimony Mine in Čemernica (Čemernica Antimony Research Project)

Investor
Rudnik Antimona d.o.o. Kreševo

Location
43.987397, 17.878009
Čemernica, Fojnica Municipality, Central
Bosnia Canton, Federation of BiH

(P – potential, V – visible)

About the project: The concession was initially granted to Miličević d.o.o. in 2014, but in 2023 the rights for the exploration and exploitation of antimony were transferred to Rudnik Antimona d.o.o. Kreševo. The concession agreement, including its terms, duration, and specific conditions, is not fully transparent or publicly available.²³

1. Main conflict category

1st level classification – Mineral ores (antimony)

2nd level classification – Exploration and (planned) exploitation

2. About the conflict

Exploration is in the preliminary stage, and its activities include geological surveys, ore sampling, and the reopening of old mine shafts. Local residents report that the company has not yet publicly released an EIA, or detailed plans outlining how exploration or potential extraction activities will be conducted. According to these reports, mine shafts have been opened without prior warning or protective measures, in close proximity to residential buildings, creating a sense of risk among the population. The project site is located near the Reumal Rehabilitation Centre and the air spa in Fojnica, heightening local concerns that the area's reputation and therapeutic function could be compromised. Protest organisers have emphasised issues related to the transport of ore through inhabited areas, such as noise, dust and potential damage to the natural environment, as well as risks to water resources and public health. This is especially concerning since the mine shafts are close to homes.²⁴

3. Environmental Impacts

P: Air pollution; biodiversity loss; loss of landscape/aesthetic degradation; groundwater pollution or depletion; large-scale disturbance of hydro and geological systems; mine tailing spills

V: Deforestation and loss of vegetation cover; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality

4. Health Impacts

P: Occupational disease and accidents; other environmental-related diseases

V: Exposure to unknown or uncertain complex risks

5. Socio-economic Impacts

P: Displacement; loss of livelihood; loss of traditional knowledge/practices/cultures; violations of human rights; land dispossession; lack of work security

V: Land dispossession; loss of landscape/sense of place

6. Mobilisation

Mobilisation intensity: Low (local mobilisation)

Mobilisation start: In REACTION to the implementation (commenced after preparatory works began)

Mobilisation date: August 2025

7. Mobilising groups (actors)

Local EJOs; neighbours, citizens, communities; farmers; landless peasants

8. Mobilisation forms (actions)

Involvement of (international) NGOs

Media-based activism

Official complaint letters and petitions

9. Outcomes

(Potential) corruption

Strengthening participation

10. Project status: Proposed (exploration phase)

Current situation: Exploration is underway.

Was the mobilisation successful?

The mobilisation is in its initial phase. Local residents have submitted a petition to the Municipal Council and the Government of the Central Bosnia Canton, expressing their opposition to the continuation of mining exploration.²⁵

Protestna šetnja u Kupresu / Protest march in Kupres (2025)

Protesti / Protests, Čemernica (2025)

Planirani rudnik nikla i kobalta na Ozrenu (Doboj – Sočkovac projekat)

Investitor

Medeni brijeg d.o.o. Bijeljina
(Yugo Metals Limited, bivši Lykos Metals Limited)

Lokacija

44.641664, 18.246865
Grad Doboj i opština Petrovo,
Republika Srpska, BiH

(P – potencijalno, V – vidljivo)

O projektu: Geološka istraživanja su počela 2021. godine, ali su protestom mještana i lokalne zajednice Petrovo obustavljena. Danas je aktivna istražna dozvola na prostoru grada Doboja.²⁶

1. Vrsta konflikta

prvi nivo – mineralne sirovine (nikl, kobalt)

drugi nivo – geološka istraživanja i eksploatacija (planirana)

2. Kratak opis konflikta

Geološka istraživanja su počela bez saglasnosti mjesne zajednice u aprilu 2021. godine, ali i bez znanja građana o planiranim aktivnostima. Na terenu su provedena preliminarne geofizičke istraživanja korištenjem elektromagnetne radarske tehnologije, s ciljem detekcije podzemnih struktura i potencijalnih mineralnih nalazišta, bez prethodno pribavljene zakonski propisane dozvole za takvu vrstu ispitivanja. Ozren je planinski prostor naseljen stanovništvom koje se bavi poljoprivredom i stočarstvom. Bogat je i kulturno-historijskim sadržajem od kojih je dio upisan na UNESCO-ovu listu nematerijalne baštine,²⁷ dok je po Prostornom planu Republike Srpske do 2025. dio planiran za uspostavu zaštićenog područja u kategoriji nacionalnog parka (II kategorija po IUCN-u). Uz to, područje je bogato mineralnim i termomineralnim vodama, a trenutno se koristi u ekoturističke svrhe, s tim da ima veliki potencijal za održivije korištenje i očuvanje kulturno-historijskih i prirodnih dobara.

3. Uticaji na životnu sredinu

P: gubitak biodiverziteta, dezertifikacija / suša, nesigurnost u snabdijevanju hranom (oštećenje usjeva), genetička kontaminacija, gubitak pejzaža / estetska degradacija, buka/ zagađenje bukom, kontaminacija tla, erozija tla, krčenje šuma / gubitak vegetacijskog pokrivača, zagađenje površinskih voda / smanjenje kvaliteta vode (fizičko-hemijskog, biološkog), zagađenje ili iscrpljivanje podzemnih voda, smanjena ekološka / hidrološka povezanost, izlijevanje rudničkog otpada (jalovine)

4. Uticaji na zdravlje

P: izloženost nepoznatim, nesigurnim i kompleksnim zdravstvenim rizicima (maligna oboljenja), profesionalne bolesti i nesreće na radu, ostali zdravstveni uticaji

V: izloženost nepoznatim, nesigurnim i kompleksnim zdravstvenim rizicima

5. Uticaji na društvo i ekonomiju

P: raseljavanje, gubitak sredstava za život, gubitak tradicionalnog znanja, praksi i kultura, kršenja ljudskih prava, oduzimanje zemlje, gubitak pejzaža i osjećaja pripadnosti mjestu

V: nedostatak sigurnosti zaposlenja²⁸

6. Mobilizacija

Intenzitet mobilizacije: srednji
(ulični protesti, vidljiva mobilizacija)

Početak mobilizacije: preventivno
(djelovanje prije početka aktivnosti projekta)

Datum početka konflikta: novembar 2021.

7. Mobilizovane grupe / grupe koje se organizuju

- autohtone grupe ili tradicionalne zajednice, međunarodne organizacije ekološke pravde, lokalne organizacije ekološke pravde, lokalne vlasti / političke stranke, komšije / građani / zajednice, pastiri, društveni pokreti, rekreativni korisnici, lokalni naučnici/ stručnjaci, religijske grupe, omladinske grupe / studenti, novinarske organizacije, farmeri i seljaci

8. Oblici mobilizacije

Blokade

Istraživanje zasnovano na učešću lokalne zajednice (biološki kampovi na Ozrenu i istraživanje Mokre Megare)

Izrada alternativnih izvještaja / stvaranje alternativnog znanja

Razvijanje mreža / kolektivno djelovanje

Izrada alternativnih prijedloga

Uključivanje nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija
Medijski aktivizam

Zvanična pisma žalbi i peticije

Javne kampanje

Ulični protesti / marševi

Zahtjevi / pozivanje na ekonomsku valorizaciju okoliša

Ostalo: Prigovori na dozvole za geološka istraživanja

9. Rezultati

Korupcija – potencijalno

Kriminalizacija aktivista

Institucionalne promjene

Novi zakon / zakonodavstvo

Jačanje učešća javnosti

U fazi pregovora

Projekat privremeno obustavljen

10. Status projekta: predložen (faza istraživanja)

Trenutno stanje: Postoji dozvola samo za površinska geološka istraživanja na dijelu teritorije Ozren, na prostoru grada Doboja.

Da li je mobilizacija uspjela?

Da, u ovoj fazi, nakon pritiska lokalnog stanovništva, organizacija civilnog društva sa šireg okolnog područja te iz regiona, zaustavljena su detaljna geološka istraživanja na prostoru oba istražna područja. Uz istraživačke kampove i procjene vrijednosti samog područja, kreirana je inicijativa za zaštitu Ozrena u nivou nacionalnog parka, dok su drugi dijelovi planine (pećinski kompleks Mokra Megara) u finalnoj fazi za proglašenje zaštićenim područjem.²⁹

Planned Nickel and Cobalt Mine on Mount Ozren (Doboj-Sočkovac Project)

Investor

Medeni brijeg d.o.o. Bijeljina
(Yugo Metals Ltd, formerly Lykos Metals Ltd)

Location

44.641664, 18.246865
The City of Doboj and Petrovo Municipality,
Republika Srpska, BiH

(P – potential, V – visible)

About the project: Exploration began in 2021, but was stopped when local residents and the community of Petrovo organised protests. An active exploration permit currently exists for the City of Doboj.²⁶

1. Main conflict category

1st level classification) – Mineral ores (nickel, cobalt)

2nd level classification – Exploration and (planned) exploitation

2. About the conflict

Geological surveys began in April 2021, without the consent or knowledge of the local community. Preliminary on-site geophysical investigations were conducted using electromagnetic radar technology to detect underground structures and potential mineral deposits, without the legally required permit. Ozren is a mountainous area, whose residents are engaged in agriculture and livestock farming. It is rich in cultural and historical heritage, some of which is on UNESCO's list of intangible heritage.²⁷ The Spatial Plan of Republika Srpska designates part of the area for protection as a national park (IUCN Category II) by 2025. Ozren has abundant thermal and mineral springs, and is an established eco-tourism destination, with significant potential for the preservation and sustainable use of its cultural, historical, and natural assets.

3. Environmental Impacts

P: Biodiversity loss; desertification/drought; food insecurity (crop damage); genetic contamination; loss of landscape/aesthetic degradation; noise pollution; soil contamination; soil erosion; deforestation and loss of vegetation cover; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality; ground-water pollution or depletion; reduced ecological/hydrological connectivity; mine tailing spills

4. Health Impacts

P: Exposure to unknown or uncertain complex risks; occupational disease and accidents; other environmental-related diseases

V: Exposure to unknown or uncertain complex risks

5. Socio-economic Impacts

P: Displacement; loss of livelihood; loss of traditional knowledge/practices/cultures; violations of human rights; land dispossession; loss of landscape/sense of place

V: Lack of work security²⁸

6. Mobilisation

Mobilisation intensity: Medium

(street protests, visible mobilisation)

Mobilisation start: PREVENTIVE resistance

(commenced before the start of project activities)

Mobilisation date: November 2021

7. Mobilising groups (actors)

Indigenous groups or traditional communities; international EJOs; local EJOs; governments/political parties; neighbours, citizens, communities; pastoralists; social movements; recreational users; local scientists/professionals; religious groups; farmers; landless peasants; other: youth groups/students; journalists' organisations

8. Mobilisation forms (actions)

Blockades

Community-based participatory research (biological camps on Mount Ozren, and the study of Mokra Megara)

Creation of alternative reports, knowledge

Development of a collective action/network

Development of alternative proposals

Involvement of (inter) national NGOs

Media-based activism

Official complaint letters and petitions

Public campaigns

Street protests

Appeals/recourse to economic valuation of the environment

Other: objections to geological research permits

9. Outcomes

(Potential) corruption

Criminalization of activists

Institutional changes

New legislation

Strengthening of participation

Under negotiation

Project temporarily suspended

10. Project status: Proposed (exploration phase)

Current situation: A permit has only been granted for surface geological surveys on part of Ozren's territory, in the City of Doboj area.

Was the mobilisation successful?

Yes, at this stage – following pressure from the local population and regional civil society organisations, detailed geological surveys in both exploration areas have been halted. Alongside research camps and assessments of the area's value, an initiative has been launched to categorise Ozren as a national park, while other parts of the mountain (such as the Mokra Megara cave complex) are in the final stage of designation as a protected area.²⁹

Planirani rudnik litijuma i drugih minerala na Majevici (projekat Lopare)

Investitor
AR Core d.o.o. (ARCORE AG Ltd)

Lokacija
44.617111, 18.847056
Majevica (opština Lopare),
Republika Srpska, BiH

(P – potencijalno, V – vidljivo)

O projektu: Završena su geološka istraživanja za otvaranje rudnika litijuma i drugih pratećih minerala tokom 2023. godine. U februaru 2025. godine potvrđeno je apliciranje kompanije za dodjelu koncesije za eksploataciju i otvaranje rudnika, ali se postupak još uvijek vodi kao otvoren.³⁰

1. Vrsta konflikta

prvi nivo – mineralne sirovine

(litijum, magnezijum i prateći minerali)

drugi nivo – geološka istraživanja i eksploatacija, rudno jalovište

2. Kratak opis konflikta

Geološka istraživanja su se vršila sporadično u posljednje dvije decenije, a rezultati geoloških istraživanja i potencijalno otvaranje rudnika litijuma na Majevici predstavljeni su inostranim medijima u drugoj polovini 2023. godine. Javnost i mještani su ostali zatečeni, jer nisu bili uključeni u proces o planiranim geološkim istraživanjima, kao niti o mogućnostima za otvaranje rudnika, dok takođe nisu imali ni potrebne informacije šta se tačno istraživalo i za čije potrebe. Ubrzo su uslijedili građanski skupovi, javne rasprave, građanske inicijative i protesti. Pokrenuta je inicijativa zaštite planine Majevica u rangu parka prirode, ali i sprovedena peticija sa preko 6000 potpisa mještana, koja nije usvojena na nivou entiteta. Lokalno stanovništvo strahuje prvenstveno za svoju egzistenciju jer ne želi da se raseljava, niti da bude ugroženo rudarskim aktivnostima, zagađujućim materijama i rudarskim otpadom, upravo iz razloga što je prostor planine Majevica bogat plodnom zemljom i podzemnim vodama. Osim ovog projekta, područje Majevice i Semberije je dodatno ugroženo kumulativnim i prekograničnim uticajima potencijalnog projekta Jadar, kompanije Rio Tinto u Srbiji.

3. Uticaji na životnu sredinu

P: gubitak biodiverziteta, dezertifikacija / suša, nesigurnost u snabdijevanju hranom (oštećenje usjeva), genetička kontamina-

cija, gubitak pejzaža / estetska degradacija, buka / zagađenje bukom, kontaminacija tla, erozija tla, krčenje šuma / gubitak vegetacijskog pokrivača, zagađenje površinskih voda / smanjenje kvaliteta vode (fizičko-hemijskog, biološkog), zagađenje ili iscrpljivanje podzemnih voda, smanjena ekološka / hidrološka povezanost, izlijevanje rudničkog otpada (jalovine)

V: deforestacija, gubitak biodiverziteta, krčenje šuma i gubitak vegetacijskog pokrivača, buka, kontaminacija tla, zagađenje / iscrpljivanje podzemnih voda, zagađenje površinskih voda / smanjenje kvaliteta vode

4. Uticaji na zdravlje

P: izloženost nepoznatim ili nesigurnim složenim rizicima, profesionalne bolesti i nesreće na radu, druge bolesti povezane sa okolišem

V: profesionalne bolesti i nesreće na radu, izloženost nepoznatim, nesigurnim i kompleksnim zdravstvenim rizicima

5. Uticaji na društvo i ekonomiju

P: raseljavanje, gubitak sredstava za život, gubitak tradicionalnog znanja, praksi i kultura, nedostatak sigurnosti zaposlenja

V: kršenje ljudskih prava, oduzimanje zemlje, gubitak pejzaža i osjećaja pripadnosti mjestu

6. Mobilizacija

Intenzitet mobilizacije: srednji

(ulični protesti, vidljiva mobilizacija)

Početak mobilizacije: reaktivno (prilikom implementacije)

Datum početka konflikta: decembar 2023.³¹

7. Mobilizovane grupe / grupe koje se organizuju

- međunarodne organizacije za ekološku pravdu, lokalne organizacije za ekološku pravdu, lokalne vlasti / političke stranke, komšije, građani, zajednice, rekreativni korisnici, lokalni naučnici / stručnjaci, omladinske grupe / studenti, novinarske organizacije, farmeri i seljaci

8. Oblici mobilizacije

Istraživanja zasnovana na učešću zajednice

Izrada alternativnih izvještaja / znanja

Razvijanje mreža / kolektivno djelovanje

Uključivanje nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija

Tužbe, sudski procesi, pravosudni aktivizam

Medijski aktivizam

Zvanična pisma žalbi i peticije

Javne kampanje

Referendumi i druge lokalne konsultacije

Ulični protesti / marševi

Zahtjevi / pozivanje na ekonomsku valorizaciju okoliša

9. Rezultati

Kriminalizacija aktivista

Sudska odluka (neuspjeh za ekološku pravdu)

Sudska odluka (neriješeno)

Novi zakon / zakonodavstvo

Jačanje učešća javnosti

U fazi pregovora

10. Status projekta: predložen

(faza istraživanja do izdavanja koncesije za eksploataciju)

Trenutno stanje: Pored jasnog protivljenja lokalnog stanovništva iz nekoliko lokalnih zajednica projekat je i dalje aktivan s obzirom da je zahtjev za dodjelu koncesije za eksploataciju predan u februaru 2025. godine i da se čeka odluka.

Da li je mobilizacija uspjela?

Djelimično jeste, s obzirom da se čitav proces geoloških istraživanja desio bez otpora lokalne zajednice, koja je u narednom periodu aktivno djelovala da do otvaranja rudnika ne dođe. Ali s obzirom da proces ulazi u novu fazu potencijalne eksploatacije sirovina i da je volja lokalnih zajednica zanemarena jer kompanija ima podršku institucija, predstoji još izazovniji period i na mobilizaciji i na otporu ovom štetnom projektu.³²

Planned Mine for Lithium and Other Minerals on Mount Majevisa (Lopare Project)

Investor
AR Core d.o.o. (ARCORE AG Ltd)

Location
44.617111, 18.847056
Majevisa, Lopare Municipality,
Republika Srpska, BiH

(P – potential, V – visible)

About the project: Geological surveys for the extraction of lithium and other minerals were completed during 2023. In February 2025, it was confirmed that the company had applied for a concession to exploit the site and open the mine, but the process is still ongoing.³⁰

1. Main conflict category

1st level classification – Mineral ores (lithium, magnesium and other minerals)

2nd level classification – Exploration and exploitation, tailings

2. About the conflict

Although geological exploration has been carried out sporadically over the past two decades, the results, and the potential opening of a lithium mine in the Majevisa area, were not presented publicly until the second half of 2023, when they appeared in foreign media. This surprised local residents and the general public, who had not been included in these processes, or given essential information about what was being explored and for whose purposes. Citizens soon began organising gatherings, public discussions, civic initiatives, and protests, including efforts to protect Majevisa by granting it the status of a nature park. A petition with over 6,000 signatures from local residents was submitted, but the motion was not adopted at entity level. The residents are primarily concerned about their livelihoods, and do not wish to be displaced or exposed to mining operations, pollutants, and waste products. Their worries are particularly justified because the Majevisa area is rich in fertile soil and groundwater. The Majevisa and Semberija regions are further threatened by the cumulative and cross-border impacts of Rio Tinto's potential Jadar project in Serbia.

3. Environmental Impacts

P: Biodiversity loss; desertification/drought; food insecurity (crop damage); genetic contamination; loss of landscape/aesthetic degradation; noise pollution; soil contamination; soil erosion; de-

forestation and loss of vegetation cover; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality; ground-water pollution or depletion; reduced ecological/hydrological connectivity; mine tailing spills

V: Deforestation and loss of vegetation cover; biodiversity loss; noise pollution; soil contamination; groundwater pollution or depletion; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality

4. Health Impacts

P: Exposure to unknown or uncertain complex risks; occupational disease and accidents; other environmental-related diseases

V: Occupational disease and accidents; exposure to unknown or uncertain complex risks

5. Socio-economic Impacts

P: Displacement; loss of livelihood; loss of traditional knowledge/practices/cultures; lack of work security

V: Violations of human rights; land dispossession; loss of landscape/sense of place

6. Mobilisation

Mobilisation intensity: Medium

(street protests, visible mobilisation)

Mobilisation start: In REACTION to the implementation

Mobilisation date: December 2023³¹

7. Mobilising groups

International EJOs; local EJOs; governments/political parties; neighbours, citizens, communities; recreational users; local scientists/professionals; farmers; landless peasants; other: youth groups/students; journalists' organisations

8. Mobilisation forms

Community-based participatory research

Creation of alternative reports, knowledge

Development of a collective action/network

Involvement of (international) NGOs

Lawsuits, court cases, judicial activism

Media-based activism

Official complaint letters and petitions

Public campaigns

Referendum and other local consultations

Street protests

Appeals/recourse to economic valuation of the environment

9. Outcomes

Criminalization of activists

Court decision (failure for environmental justice)

Court decision (undecided)

New legislation

Strengthening of participation

Under negotiation

10. Project status: Proposed (exploration phase until the exploitation concession is issued)

Current situation: Despite clear opposition from local residents in several communities, the project remains active; the application for a concession to exploit the site was submitted in February 2025, and a decision is pending.

Was the mobilisation successful?

Partially. The entire geological survey process initially took place without resistance from the local community, which later became actively involved in stopping the mine from opening. As the process enters a new phase of potential resource exploitation, however – where the will of local communities has been disregarded in favour of institutional support for the company – a more challenging period lies ahead for mobilisation and opposition to this harmful project.³²

Skupovi na Ozrenu / Ozren gatherings (2022–2025)

Skupovi na Mačevici / Mačevica gatherings (2023–2025)

Planirani rudnik mineralnih sirovina u dolini Plive (projekat Sinjakovo – Jezero)

Investitor

SNK metali d.o.o. Bijeljina
(Yugo Metals Limited, bivši Lykos Metals Limited)

Lokacija

44.349358, 17.107563
Jezero, Šipovo i Mrkonjić Grad,
Republika Srpska, BiH

(P – potencijalno, V – vidljivo)

O projektu: Kompanija posljednje tri godine intenzivno provodi detaljna geološka istraživanja, uz protest mještana i ekoloških organizacija. Iako je posljednje rješenje o geološkim istraživanjima osporeno i na sudu, Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske izdalo je novo rješenje u maju 2025. godine i produžilo dozvolu za još tri godine. Prostor koji podliježe istraživanju nalazi se u dolini rijeke Plive, na dvije istražne lokacije: Jezero i Sinjakovo, a prostire se na teritoriji tri lokalne zajednice.³³

1. Vrsta konflikta

prvi nivo – mineralne sirovine

(bakar, barit, olovo, cink, srebro i druge mineralne sirovine)

drugi nivo – geološka istraživanja i eksploatacija (potencijalno)

2. Kratak opis konflikta

Geološka istraživanja se na prostoru Jezera i Sinjakova provode intenzivno posljednje tri godine. Kako javnost nije bila dovoljno upoznata sa projektom, na inicijativu građana već u ljeto 2022. godine počele su da se organizuju javne rasprave i protesti. I pored mnogobrojnih sudskih sporova gdje je sud naložio da se i fizičkim licima i organizacijama civilnog društva dostave elaborati i planovi za minerale koji se istražuju, mještani i šira javnost nema uvid u te planove. Kompanija je objavila populistička saopštenja o nalazištima zlata tokom početnih faza istraživanja, ali se kasnije ono više ne spominje niti je u fokusu. Održano je nekoliko građanskih skupova i protesta kako bi se iskazala zabrinutost o uticajima na izvorišta pitke vode, zagađenju plodne doline rijeke Plive i potencijalno širem uticaju na druge lokalne zajednice kao što su Jajce i Banja Luka, s obzirom da je rijeka izrazito blizu geoloških istraživanja i potencijalnog rudnika, a ulijeva se u rijeku Vrbas, jedan od najvećih slivova u BiH.³⁴

3. Uticaji na životnu sredinu

P: gubitak biodiverziteta, nesigurnost u snabdijevanju hranom (oštećenje usjeva), gubitak pejzaža / estetska degradacija, buka / zagađenje bukom, kontaminacija tla, erozija tla, krčenje šuma / gubitak vegetacijskog pokrivača, zagađenje površinskih voda / smanjenje kvaliteta vode (fizičko-hemijskog, biološkog), zagađenje ili iscrpljivanje podzemnih voda, smanjena ekološka / hidrološka povezanost, izlivanje rudničkog otpada (jalovine)
V: krčenje šuma i gubitak vegetacijskog pokrivača, zagađenje površinskih voda / smanjenje kvaliteta vode

4. Uticaji na zdravlje

P: profesionalne bolesti i nesreće na radu, ostala oboljenja povezana sa ekološkim problemima, ostali zdravstveni uticaji
V: izloženost nepoznatim, nesigurnim i kompleksnim zdravstvenim rizicima

5. Uticaji na društvo i ekonomiju

P: raseljavanje, gubitak sredstava za život, gubitak tradicionalnog znanja, praksi i kultura, kršenja ljudskih prava, oduzimanje zemlje, nedostatak sigurnosti zaposlenja
V: gubitak pejzaža i osjećaja pripadnosti mjestu

6. Mobilizacija

Intenzitet mobilizacije: nizak

(lokalno organizovanje)

Početak mobilizacije: reaktivno

(prilikom implementacije geoloških istraživanja)

Datum početka konflikta: avgust 2022.³⁵

7. Mobilizovane grupe / grupe koje se organizuju

- lokalne organizacije za ekološku pravdu, lokalne vlasti / političke stranke, komšije, građani, zajednice, žene, rekreativni korisnici, religijske grupe, novinarske organizacije, farmeri i seljaci

8. Oblici mobilizacije

Razvijanje mreže / kolektivno djelovanje
Uključivanje nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija
Tužbe, sudski postupci, pravosudni aktivizam
Medijski aktivizam
Ulični protesti / marševi

9. Rezultati

Kriminalizacija aktivista
Sudska odluka (pobjeda za ekološku pravdu)
Sudska odluka (nerazjašnjeno)
Novi zakoni / zakonodavstvo
Jačanje učešća javnosti

10. Status projekta: predložen
(faza istraživanja do izdavanja koncesije za eksploataciju)

Trenutno stanje: Građani su podijeljeni s obzirom na to da i dalje šira javnost nema dovoljno podataka o samom projektu i mineralima koji se istražuju, a dijelom i zato što lokalna vlast u Jezeru aktivno podržava i promoviše ovaj projekat. Susjedna opština Jajce aktivno je uključena u proces uspostavljanja zaštićenog područja rijeke Plive i njenih jezera, a sam lokalitet je neposredno nadovezan na potencijalnu lokaciju rudnika.³⁶

Da li je mobilizacija uspjela?

Djelimično u ovoj fazi jeste, s obzirom da je dio stanovništva tražio pristup informacijama za ovaj projekat i nadzor nad aktivnostima koje se sprovode. S obzirom da su geološka istraživanja i dalje u toku, stanovništvo još uvijek nije u dovoljnoj mjeri upoznato sa posljedicama koje potencijalni rudnik na ovoj lokaciji može donijeti. Lokalne grupe nastavljaju artikulirati sve potrebne informacije ka okolnim grupama i široj javnosti kada je u pitanju ovaj kontroverzni projekat.

Planned Mineral Ore Mine in the Pliva Valley (Sinjakovo-Jezero Project)

Investor

SNK metali d.o.o. Bijeljina
(Yugo Metals Ltd, formerly Lykos Metals Ltd)

Location

44.349358, 17.107563
Jezero, Šipovo, and Mrkonjić Grad,
Republika Srpska, BiH

(P – potential, V – visible)

About the project: The company has been intensively conducting detailed geological surveys for the past three years, despite protests from local residents and environmental organisations. Although the most recent permit for geological exploration was challenged in court, the Republika Srpska Ministry of Industry, Energy and Mining issued a new decision in May 2025, extending the permit for another three years. The exploration area lies across two sites in the Pliva Valley – Jezero and Sinjakovo – and extends over the territories of three local communities.³³

1. Main conflict category

1st level classification – Mineral ores

(copper, barite, lead, zinc, silver and others)

2nd level classification – Exploration and (potential) exploitation

2. About the conflict

Geological surveys in the areas of Jezero and Sinjakovo have been conducted intensively over the past three years. Because the public did not feel sufficiently informed about the project, citizen-led public discussions and protests were organised as early as summer 2022. Despite numerous court cases in which individuals and civil society organisations were granted the right to access reports and plans about the mineral exploration, local residents and the wider public have still not received these documents. During the initial phases of exploration, the company issued populist statements about gold deposits, but such claims have since faded from view. Several public gatherings and protests have expressed concern about pollution in the fertile Pliva River valley, the impact on drinking water sources, and the potential wider effects on other local communities, such as Jajce and Banja Luka, as the Pliva runs close to the geological exploration sites and the potential mine before flowing into the Vrbas River, one of the largest river basins in BiH.³⁴

3. Environmental Impacts

P: Biodiversity loss; food insecurity (crop damage); loss of landscape/aesthetic degradation; noise pollution; soil contamination; soil erosion; deforestation and loss of vegetation cover; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality; groundwater pollution or depletion; reduced ecological/hydrological connectivity; mine tailing spills

V: Deforestation and loss of vegetation cover; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality

4. Health Impacts

P: Occupational disease and accidents; other environmental-related diseases; other health impacts

V: Exposure to unknown or uncertain complex risks

5. Socio-economic Impacts

P: Displacement; loss of livelihood; loss of traditional knowledge/practices/cultures; violations of human rights; land dispossession; lack of work security

V: Loss of landscape/sense of place

6. Mobilisation

Mobilisation intensity: Low (locally organised)

Mobilisation start: In REACTION to the implementation (of geological exploration)

Mobilisation date: August 2022³⁵

7. Mobilising groups (actors)

Local EJOs; governments/political parties; neighbours, citizens, communities; women; recreational users; religious groups; journalists' organisations; farmers; landless peasants

8. Mobilisation forms (actions)

Development of a collective action/network

Involvement of (international) NGOs

Lawsuits, court cases, judicial activism

Media-based activism

Street protests

9. Outcomes

Criminalization of activists

Court decision (victory for environmental justice)

Court decision (undecided)

New legislation

Strengthening of participation

10. Project status: Proposed (exploration phase until the exploitation concession is issued)

Current situation: Citizens remain divided, partly because the wider public still lacks sufficient information about the project and the minerals being explored, and partly because local authorities in Jezero actively support and promote the project. The neighbouring municipality of Jajce is actively involved in the process of establishing a protected area around the Pliva River and its lakes, and this area directly borders the potential mine site.³⁶

Was the mobilisation successful?

Partially, at this stage. Some residents have sought access to information about the project and oversight of its activities. As the geological surveys are still ongoing, the population remains insufficiently informed about the potential consequences of a mine at this location. Local groups continue to communicate key information about this controversial project to neighbouring communities and the wider public.

O projektu: Projekat je dobio koncesiju za eksploataciju još 2018. godine na 30 godina. Nalazi se u selu gdje se već deceniju aktivno razvija seoski turizam i gdje postoje izraziti vodni potencijali. Projekat je dugo vremena realizovan bez procjene uticaja na životnu sredinu, a velika količina prašine i otpadnih voda direktno je završavala u okolnom prostoru.³⁷

1. Vrsta konflikta

prvi nivo – mineralne sirovine (boksit)

drugi nivo – eksploatacija, rudno jalovište

2. Kratak opis konflikta

Iako kompanija još od 2018. godine ima dozvole za eksploataciju rude boksita, nekoliko godina je radila bez ekološke dozvole, što su potvrdile i nadležne inspekcije po nalogu ekoloških organizacija. Problemi su se javljali za lokalno stanovništvo u vidu degradacije prostora, buke i otpadnih voda koje su završavale u okolnim vodotocima, ali i visokog nivoa prašine koji je pokrивao širi prostor oko rudnika. Od tada je rudnik u neaktivnom stanju te je tokom ishodovanja ekološke dozvole, u februaru 2024. godine održana i javna rasprava u Mrkonjić Gradu o ovom projektu. Od tada kompanija nije ishodovala sve dozvole, a nije ni operativna, dok su uslovi i štete na lokalitetu i dalje nepromijenjeni.³⁸

3. Uticaji na životnu sredinu

P: zagađenje zraka, gubitak biodiverziteta, gubitak pejzaža / estetska degradacija, buka / zagađenje bukom, zagađenje površinskih voda / smanjenje kvaliteta vode

V: gubitak pejzaža / estetska degradacija, kontaminacija tla, izljevanje rudničkog otpada, ostali uticaji na okoliš

4. Uticaji na zdravlje

P: profesionalne bolesti i nesreće na radu

V: druge bolesti povezane sa okolišem

5. Uticaji na društvo i ekonomiju

P: gubitak tradicionalnog znanja, praksi i kultura, oduzimanje zemlje

V: gubitak pejzaža i osjećaja pripadnosti mjestu

6. Mobilizacija

Intenzitet mobilizacije: latentan (nije vidljiva mobilizacija)

Početak mobilizacije: reaktivno – prilikom implementacije, izgradnje i radova

Datum početka konflikta: avgust 2022.

7. Mobilizovane grupe

- lokalne organizacije za ekološku pravdu, rekreativni korisnici, novinarske organizacije

8. Oblici mobilizacije / akcije otpora

Uključivanje nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija
Medijski aktivizam

Prigovori na studiju o procjeni uticaja na okoliš

Tužbe, sudski procesi, pravni aktivizam

9. Rezultati

Jačanje učešća javnosti

U fazi pregovora

Nova studija / procjena uticaja na okoliš

10. Status projekta: zaustavljen

Trenutno stanje: S obzirom da je dokazano da projekat nema ekološku dozvolu, naložena je izrada nove studije uticaja na životnu sredinu kako bi se projekat eventualno nastavio.

Da li je mobilizacija uspjela?

I dalje nije, s obzirom da nije naloženo da nova ekološka dozvola sadrži jasne smjernice za rad postrojenja. Takođe, rudnik i dalje stoji bez adekvatne sanacije, tako da se potencijalne negativne promjene za okoliš mogu dalje manifestovati.

Pecka Bauxite Mine

Investor
Rudnik boksita d.o.o. Mrkonjić Grad

Location
44.320466, 16.909868
Barači-Pecka, Mrkonjić Grad,
Republika Srpska, BiH

(P – potential, V – visible)

About the project: The project was granted a 30-year exploitation concession in 2018. It is located in a village where rural tourism has been actively developing for over a decade, and which has significant water resources. For a long time, the project was implemented without an EIA, and large amounts of dust and wastewater were discharged directly into the surrounding area.³⁷

1. Main conflict category

1st level classification – Mineral ores (bauxite)

2nd level classification – Exploitation, mine tailings

2. About the conflict

Although the company has held permits to exploit bauxite ore since 2018, inspections at the request of environmental organisations confirmed that it operated for several years without an EIA. This caused problems for local residents in the form of environmental degradation; noise pollution; wastewater discharge into surrounding watercourses; and high levels of dust that covered the wider area around the mine. The mine has since been inactive, and a public discussion on the project was held in Mrkonjić Grad in February 2024, during the EIA application process. The company has not yet obtained all necessary permits and remains non-operational, while conditions and damage at the site remain unchanged.³⁸

3. Environmental Impacts

P: Air pollution; biodiversity loss; loss of landscape/aesthetic degradation; noise pollution; surface water pollution/decreasing water (physico-chemical, biological) quality

V: loss of landscape/aesthetic degradation; soil contamination; mine tailing spills; other environmental impacts

4. Health Impacts

P: Occupational disease and accidents

V: Other environmental-related diseases

5. Socio-economic Impacts

P: Loss of traditional knowledge/practices/cultures; land disposition

V: Loss of landscape/sense of place

6. Mobilisation

Mobilisation intensity:

Mobilisation start: In REACTION to the implementation (during construction or operation)

Mobilisation date: August 2022

7. Mobilising groups

Local EJOs; recreational users; other: journalists' organisations

8. Mobilisation forms (actions)

Involvement of (international) NGOs

Media-based activism

Objections to EIAs

Lawsuits, court cases, judicial activism

9. Outcomes

Strengthening of participation

Under negotiation

New Environmental Impact Assessment/Study

10. Project status: Stopped

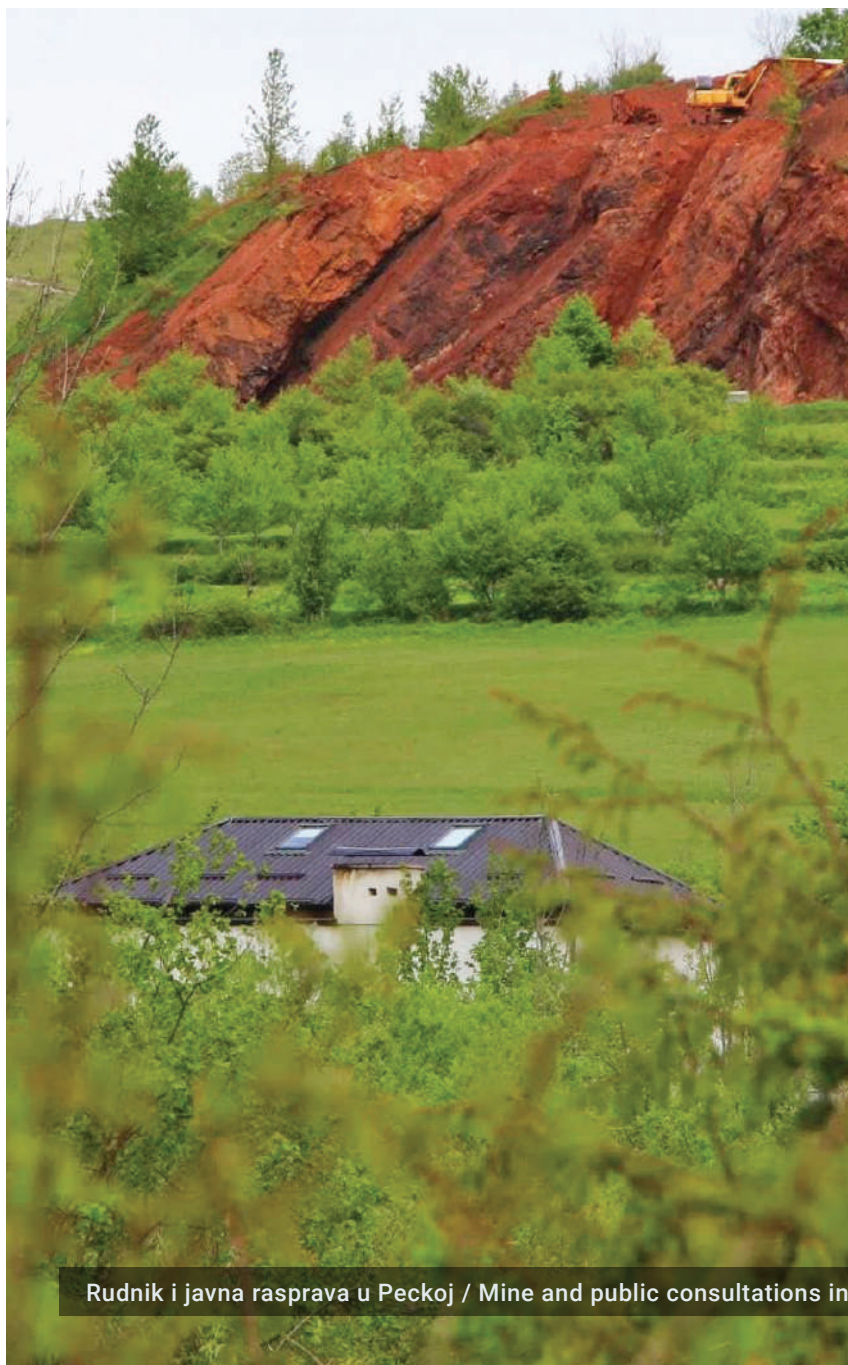
Current situation: Because the project lacks the necessary environmental permissions, an EIA has been ordered to determine whether it can proceed.

Was the mobilisation successful?

Not yet, as the new EIA has not been required to include clear operational guidelines for the facility. Further, the mine still lacks proper remediation, meaning that potential negative environmental impacts may continue to occur.

Skupovi Jezero-Šipovo / Gatherings in Jezero and Šipovo (2022–2025)

Rudnik i javna rasprava u Peckoj / Mine and public consultations in Pecka (2024)

Dodatak - potencijalni konflikti slučajevi rudnika u budućnosti

Nacrt prostornog plana za područje Tuzlanskog kantona (2025–2045), usvojen u maju 2025. godine, uvodi odredbe za istraživanje i potencijalno iskorištavanje litijuma, bora i magnezijuma u Srebreniku i Čeliću, dok se istraživanje nikla i kobalta planira u Živinicama i Lukavcu. Ovo predstavlja veliku promjenu, jer se lokalne vlasti koje su se ranije protivile rudarenju litijuma i strateških minerala u regiji Majevice sada čine otvorenijim za takve projekte.³⁹ Građani nekoliko opština ovog kantona organizovali su se i mobilizovali putem građanskih zborova i učestvovali na javnim raspravama, gdje su se usprotivili projektima istraživanja i eksploatacije ovih minerala. Konačni plan još uvijek nije usvojen.⁴⁰

Rudnik Geomet (dio britanske grupacije Mineco) otvoren je 2018. godine, nakon što je kompanija dobila koncesiju 2012. godine i uložila oko 12 miliona KM u pripreme radove. Tokom rada bilo je pritužbi i izvještaja o ekološkim incidentima – na primjer, da su otpadne vode iz rudnika dospjele u rijeku Biošticu. Postoji i zabrinutost zbog mogućeg zagađenja teškim metalima, jer zvanične analize vode pokazuju povišene nivoe teških metala.⁴¹ U javnim i provjerenim izvorima nema pouzdanih izvještaja da je došlo do masovnog trovanja radnika olovom, iako postoje indicije da su te informacije zataškane. Do konflikta između kompanije Geomet i lokalne samouprave u Olovu došlo je zbog problema s izdavanjem ključnih dozvola, posebno okolišnih i vodnih, koje su bile neophodne za nastavak eksploatacije rude. Konflikt je dodatno zaoštrjen javnim protestima radnika, dok su opštinske vlasti insistirale na zaštiti okoliša i zakonitoj proceduri. Status rudnika je i dalje upitan, dok je proizvodnja prekinuta. Glavni razlog su planovi kompanije da promijeni metodu prerade rude (uvođenje flotacije), što zahtijeva nove dozvole.⁴²

Početkom 2025. godine, kompanija **Leviathan Gold Ltd** izvršila je akviziciju lokalne firme i preuzela pravo na dva istražna lokaliteta na području opštine Foča površine 100 kilometara kvadratnih.

Javnost i dalje nije upoznata sa planovima kompanije, a u domaćim medijima se samo pojavila informacija o značajnim nalazištima zlata, iako se za lokalitete vezuju nalazišta srebra i drugih baznih metala.⁴³

Na području opštine Srebrenica nalaze se tri istražne lokacije za koje je kompanija **Terra Balcanica** preko svoje firme **Drina Resources d.o.o.** Srebrenica dobila već treću istražnu dozvolu za geološka istraživanja. U javnosti se pojavila informacija da je projekat naveden kao jedno od značajnih nalazišta zlata, mada javnost i dalje nije upoznata ni sa projektom ni s namjerom kompanije. Istovremeno, zlato je jedan od minerala koji se istražuje, dok se tu nalaze i antimon, cink, srebro i mnogi drugi.⁴⁴

Kompanija **Braha Resources** u vlasništvu firme **Yugo Metals Limited** vrši geološka istraživanja na području opštine Čajniče, u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine. Ova kompanija je vršila elektromagnetna radarska snimanja terena na ovom području za koja se smatra da nije imala dozvolu. Trenutno ima aktivnu dozvolu na istraživanje do kraja 2026. godine. Javnost i dalje nije dovoljno upućena u planove kompanije, jer su se do sad pojavljivale samo vijesti o pronađenoj količini zlata na istražnoj lokaciji. Na zvaničnoj web-stranici kompanije stoji da je glavni interes prvenstveno za eksploataciju bakra, olova i cinka, uz moguće primjese rijetkih zemnih elemenata kao potencijalnih resursa.⁴⁵

Osim spomenutih slučajeva, vrlo je važno istaknuti probleme sa sanacijom na desetina bivših rudarskih kopova i jalovišta koji godinama samo stoje, i štetne posljedice aktualnih osamnaest rudnika uglja, od kojih je deset u državnom, a osam u privatnom vlasništvu. Čak četiri nova rudnika uglja otvorena su ekspresno u BiH pod izlikom “energetske krize”, bez potrebnih dozvola. Uprkos pokrenutim pravnim procedurama, protestima mještana i nezakonitom djelovanju, ovi rudnici su i dalje operativni i već sada su ostavili teške posljedice na zdravlje i život mještana.⁴⁶

Narodni zbor u Brezi / Zbor gathering in Breza (2025)

Appendix: Potential Future Conflicts Arising from the Mines

The draft Spatial Plan for the Tuzla Canton (2025–2045), adopted in May 2025, introduces provisions for the exploration and potential exploitation of lithium, boron, and magnesium in Srebrenik and Čelić, while the exploration of nickel and cobalt is planned in Živinice and Lukavac. This is a significant shift, as local authorities that previously opposed the mining of lithium and other strategic minerals in the Majevica region now appear more open to such projects.³⁹ Citizens from several municipalities in the canton have organised and mobilised through community assemblies and participated in public consultations, where they opposed the exploration and exploitation of these minerals. The final plan has not yet been adopted.⁴⁰

The Geomet Mine (part of the British Minenco group) opened in 2018, after the company obtained a concession in 2012 and invested around 12 million KM in preparatory works. During its operation, there were complaints and reports of environmental incidents, including the spillage of wastewater from the mine into the Bioštica River. Concerns have also been raised about potential heavy metal pollution, as official water analyses show elevated levels of these substances.⁴¹ Publicly available and verified sources do not provide reliable reports of mass lead poisoning among workers, although there are indications that such information may have been suppressed. A conflict has arisen between Geomet and the local government in Olovo regarding the issuance of key environmental and water permits, which are required for the continuation of ore extraction. This conflict was exacerbated by public protests from workers, and municipal authorities insisted on environmental protections and legal procedures. The mine's status remains uncertain, and production has been halted, mainly because the company plans to change its ore processing method (by introducing flotation), which requires new permits.⁴²

At the beginning of 2025, **Leviathan Gold Ltd** acquired a local company and took over the rights to two exploration sites in the Foča municipality, covering an area of 100 square kilometres.

The public is still not aware of the company's plans, and domestic media have only reported information about significant gold deposits, even though the sites are also associated with deposits of silver and other base metals.⁴³

Terra Balcanica, through its company **Drina Resources d.o.o.** Srebrenica, has already obtained a third exploration permit for geological research at three exploration sites in the Srebrenica municipality. The project reportedly involves significant gold deposits, although the public remains largely unaware of both the project itself and the companies' intentions. In addition, gold is only one of the minerals being explored – the sites also contain antimony, zinc, silver, and other raw materials.⁴⁴

Braha Resources, owned by **Yugo Metals Ltd**, is currently conducting geological exploration in Čajniče municipality, in the east of BiH. The company previously carried out electromagnetic radar surveys of the terrain in this area, purportedly without a permit, and holds an active exploration licence valid until the end of 2026. The public remains poorly informed about Braha Resources' plans, as to date it has only released reports about the quantities of gold discovered at the exploration site. According to the company's official website, its main interest is the exploitation of copper, lead, and zinc. It further identifies possible traces of rare earth elements as potential resources.⁴⁵

In addition to the cases mentioned, problems have arisen regarding the rehabilitation of dozens of former mining sites and waste dumps – which have stood abandoned for years – as well as the harmful impacts of BiH's 18 active coal mines, of which 10 are state-owned and eight are private. Four new coal mines were quickly opened in the country without the necessary permits, under the pretext of an "energy crisis". Despite legal proceedings, local protests, and the unlawfulness of their activities, these mines remain operational and have already caused severe consequences for the health and lives of local residents.⁴⁵

Rudnik u Ugljeviku / Ugljevik mine (2021)

Dolina Krivaje / Krivaja valley (2025)

Ključne spoznaje

Na osnovu pregleda identifikovanih slučajeva društveno-ekološke mobilizacije povezane sa eksploatacijom mineralnih (kritičnih) sirovina u Bosni i Hercegovini, uočavamo nekoliko obrazaca:

Novi rudnici u BiH uglavnom su planirani u pograničnim područjima, postkonfliktnim, (de)miniranim i/ili povratničkim naseljima, između nekoliko lokalnih samouprava, kantona ili duž entitetske linije. Sve to može dodatno produbiti konflikte i probleme zajednica, prouzrokovati dodatna neslaganja ili izazvati podijeljenost između pogođenih zajednica, najčešće zbog složenih historijskih, političkih i ekonomskih odnosa, kao i neravnopravne raspodjele odgovornosti, koristi i šteta u budućnosti.

U šest predstavljenih slučajeva **radi se o područjima izrazito visokog nivoa prirodne raznolikosti i/ili kulturno-historijskih vrijednosti** utvrđenih istraživanjima i elaboratima, za koje je u toku procedura ili su predviđena u prostornim planovima za zaštitu. Potencijalno otvaranje rudnika na ovim prostorima stvara koliziju u planiranju i realizaciji zaštite ovih područja.

Planirani rudarski projekti (istraživanja, eksploatacija, prerada) **ne odvijaju se na transparentan način**, ne uključuju pravovremeno, adekvatno i smisleno sve pogođene zajednice u odlučivanje, što je najčešći motiv otpora stanovništva, različitih grupa i organizacija. Netransparentnost i nedovoljno informisanje javnosti, zajedno sa dosadašnjim negativnim iskustvima i malverzacijama u realizaciji sličnih projekata stvara dodatnu bojazan od štetnih posljedica na okoliš, zdravlje, društvo i ekonomiju.

Iako **novi rudnici produbljuju stare konflikte u pogođenim zajednicama**, društveno-ekološka mobilizacija potvrđuje da organizovanje zajednica, pojedinaca i grupa nanovo povezuje i ujedinjuje stanovništvo u borbi za ekološku pravdu (posebno u osjetljivim područjima i zajednicama koje su prethodno bile u međusobnom konfliktu).

Ne smije se zanemariti da **BiH već ima ogromne štete po okoliš i lokalne zajednice** radom starih i postojećih rudnika, čija će sanacija (ako se ikada dogodi propisno), trajati decenijama, a čije posljedice dugoročno osjete i trpe priroda i lokalno stanovništvo.

Grupe koje se najčešće organizuju su mještani/ke, poljoprivrednici/e, seosko stanovništvo iz pogođenih područja, uglavnom uz podršku lokalnih udruženja i redovno uključivanje ekoloških organizacija. Pored njih u specifičnim slučajevima je primjetno uključivanje organizacija mladih, religijskih zajednica i nezavisnih istraživača i novinara.

Društveno-ekološki otpor i mobilizacija su trenutačno lokalnog karaktera. Intenzitet organizovanja je na niskom i srednjem nivou, a dosadašnje korištene metode mobilizacije podrazumijevaju organizovanje alternativnih rasprava, protesta, peticija i građanskih inicijativa, javne kampanje i pravne alate. Zbog sve većih pritisaka i rasta otpora, **moguće je očekivati omasovljavanje i mobilizaciju na visokom nivou.**

Nisko vrednovanje prirodnih dobara i resursa od strane vlasti i institucija u Bosni i Hercegovini, uz nepravedan način raspolaganja, **produbljuje postojeće ili stvara nove društveno-ekološke konflikte.** Otežavajuću okolnost predstavljaju pritisci investitora, međunarodne zajednice, političkih aktera i zvaničnika koji koriste aktualne politike upravljanja resursima i geopolitičke okolnosti za provedbu projekata iz oblasti kritičnih mineralnih sirovina.

Primjetno je da **u svim predstavljenim slučajevima nedostaju veća vidljivost i medijska pažnja**, internacionalna podrška i aktivno uključivanje šire akademske i stručne zajednice kako bi društveno-ekološka pravda bila zadovoljena.

Zbog svega navedenog, **javnost u BiH opravdano je skeptična povodom novih rudarskih projekata.** Postoje brojne nepoznanice i bojazni, a javnost kritički gleda na cjelokupan koncept "kritičnosti" mineralnih sirovina i povezanih politika upravljanja resursima u cijelom lancu – od proizvodnje do snabdijevanja.

Otpor raste, zajednice i različite grupe aktera udružuju se u širi front protiv nepravde koju izaziva prije svega nepravedna tranzicija, kroz eksploataciju prirode i ljudi. Važno je napomenuti da se tim povodom uspostavljaju i nova savezništva u regiji, ne samo između različitih grupa čuvara prirode i zajednica pogođenih štetnim projektima, nego i sa radništvom odnosno pogođenim – radničkim i rudarskim sindikatima.

Na narodnom zboru koji je održan u septembru 2025. godine u Brezi, malom rudarskom gradiću u središnjoj Bosni, gore navedene grupe su tim povodom zajednički iznijele sljedeće stavove i poruke:

- **Ne podržavamo ovakvu tranziciju, jer je nepravedna.**
- **Klimatska pravda se prije svega temelji na pravdi uopšte.**
- **Sve daljnje transformacije moraju počivati na principima socijalne i energetske pravde i energetskog suvereniteta, potrebama ljudi i očuvanju prirodnih vrijednosti, a ne gomilanju profita u privatnim rukama i centrima moći, rastu ratnih mašinerija i pogubnih tehnologija.**

Zajednice i radni kolektivi koji su pogođeni posljedicama uništavanja i privatizacija moraju vratiti kontrolu nad upravljanjem dobrima u interesu svih.

U tom duhu, usvojeni su i zaključci, iz kojih izdvajamo one koji se tiču novih rudnika (kritičnih) sirovina i njima pogođenih područja i zajednica:

- **Rasprodaja i uništavanje naših prirodnih i društvenih dobara mora stati.**
- **Lokalne zajednice zadržavaju pravo da kažu NE projektima za koje smatraju da će štetiti njihovom opstanku, životu i budućnosti.**
- **Priroda se mora očuvati i obnoviti, i o njoj se mora kontinuirano brinuti, za dobro nas i budućih pokoljenja.**⁴⁷

Key Findings

A review of the identified cases of socio-environmental mobilisation linked to the extraction of (critical) mineral resources in Bosnia and Herzegovina reveals several patterns:

New mines in BiH are generally planned in border regions – post-conflict, (de)mined, and/or returnee settlements, which often span multiple local governments and cantons, or cross the entity line. This can intensify conflicts and community challenges, generate additional disagreements, and create divisions among affected populations, largely because of their complex historical, political, and economic relationships, and the unequal distribution of responsibilities, benefits, and potential harms.

In six of the cases presented, **the areas in question are recognised for their exceptionally high levels of natural biodiversity and/or cultural-historical values**, as documented in studies and reports, and are either subject to ongoing protection procedures or designated in spatial plans. The potential opening of mines in these areas creates a conflict in the planning and implementation of their protection.

The planned mining projects for exploration, extraction and processing have not been conducted transparently, and fail to engage all affected communities in timely, adequate, and meaningful decision-making. This is the primary reason for resistance from local residents, civil society groups, and other organisations. The combination of non-transparency, inadequate public information, and past negative experiences and malpractices in similar projects has heightened concern about adverse impacts on the environment, health, society, and the economy.

Although **new mines exacerbate conflicts in affected communities**, socio-environmental mobilisation shows that the organisation of communities, individuals, and groups can reconnect and unite local populations in the fight for environmental justice, especially in sensitive areas and in communities that were previously in conflict. It should not be overlooked that **BiH already bears substantial en-**

vironmental and community impacts from the operation of both old and current mines. Proper remediation, if it ever occurs, is likely to take decades, and in the meantime the long-term consequences of the mines continue to affect the environment and local communities.

The groups most frequently involved in organising mobilisation are local residents, farmers, and rural populations from affected areas, generally supported by local associations and the regular engagement of environmental organisations. In certain cases, there is also noticeable participation by youth organisations, religious communities, and independent researchers and journalists.

Socio-environmental resistance and mobilisation are currently local in nature. Organisational intensity is low to medium, and the methods used to date include alternative debates, protests, petitions and civic initiatives, public awareness campaigns, and legal instruments. Given **rising pressures and growing opposition, larger-scale and higher-level mobilisation may be expected**.

The undervaluation of natural resources by BiH's authorities and institutions, coupled with unfair management practices, **exacerbates and generates socio-environmental conflicts**. Compounding this are pressures from investors, the international community, political actors, and officials, who exploit current resource management policies and geopolitical circumstances to advance projects involving critical mineral ores.

All the **cases presented demonstrate a clear lack of visibility and media coverage**, limited international support, and insufficient active involvement from the broader academic community to ensure socio-environmental justice is achieved.

For these reasons, **the BiH public is understandably sceptical about new mining projects**. Numerous uncertainties and concerns persist, and the “criticality” of mineral resources – and the related resource management policies along the entire supply chain, from

production to supply – is viewed with a cynical eye. Resistance is increasing, as communities and diverse groups unite to form a broader front against injustices that stem from an inequitable transition, which exploits both people and the environment. It is noteworthy that this has also led to new regional alliances – not only among environmental groups and communities affected by harmful projects, but also with workers, including affected labour and mining unions.

At a public assembly in September 2025 in the small mining town of Breza, in central Bosnia, these diverse actors jointly articulated their key positions and messages:

- We do not support this transition, because it is unjust.
- Climate justice must be founded on general justice.
- All further transformations must be based on the principles of social and energy justice and energy sovereignty. They should prioritise the needs of people and the preservation of natural values, rather than the accumulation of profit in private hands and centres of power, or the growth of war machinery and destructive technologies.

Communities and work collectives affected by the consequences of environmental destruction and privatisation must regain control over the management of resources in the common interest.

In this spirit conclusions were adopted, among which were those relating to new (critical) mineral mines and the areas and communities they affect:

- The sale and destruction of our natural and social resources must stop.
- Local communities retain the right to say NO to projects they believe will threaten their survival, livelihoods, and future.
- The environment must be preserved and rehabilitated, with ongoing care provided for the benefit of current and future generations.⁴⁷

Reference (endnotes)

- 1 https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/areas-specific-interest/critical-raw-materials_en
- 2 <https://reserve.eu/results/west-balkan-mineral-register-of-primary-raw-materials>
- 3 https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/areas-specific-interest/critical-raw-materials/strategic-projects-under-crma_en
- 4 <https://rocktechlithium.com/en/rock-tech-lithium-and-arco-re-ag-announce-merger-of-its-subsidiaries-to-create-a-fully-integrated-european-lithium-company-2/>
- 5 [str/pg 14 https://fmoit.gov.ba/wp-content/uploads/dokumenti/SUO-BH-Magnezij-Minerali-doo-18022025.pdf](https://fmoit.gov.ba/wp-content/uploads/dokumenti/SUO-BH-Magnezij-Minerali-doo-18022025.pdf)
- 6 <https://ejatlas.org/backoffice/cms/en/how-to-enter-a-case-step-by-step/> <https://ejatlas.org/backoffice/cms/en/definitions/>
- 7 https://zdk.ba/dokumenti/privreda/koncesije/Izvod_podataka_iz_Registra_ugovora_o_koncesiji_z_a_SEVEN_PLUS_doo_Sarajevo.pdf
- 8 Serija istraživačkih članaka o projektu Duboštica-Tribija(1-5): <https://valterportal.ba/eko-bomba-u-regiji-varesa-iv-rudnik-hroma-velika-opasnost-za-rijeku-krivaju-bogatu-ribom-i-zivote-ljudi/>
- 9 <https://inforadar.ba/zbog-rudnika-adriatic-metals-u-varesu-aktivisti-i-strucnjaci-strahuju-za-pitku-vodu-i-unistavanje-prirode/> <https://voxeurop.eu/en/bosnia-mine-devastating-forests-dividing-country/> <https://www.zurnal.info/clanak/is-kakanj-losing-drinking-water-due-to-the-mine-in-vares/26583>
- 10 <https://balkans.aljazeera.net/teme/2025/6/21/kriticni-minerali-strancima-zabrinutost-lokalcima>
- 11 <https://naratorium.ba/ekologija/metalni-stisak-zapada-i-servilnost-domacina-u-slucaju-adriatic-metalsa/>
- 12 <https://cin.ba/adriatic-metals-u-kratkom-roku-dobio-novu-dozvolu-za-rudarenje/>
- 13 <https://www.akta.ba/vijesti/bih/195156/zvanicno-kanadska-kompanija-preuzela-adriatic-metals-u-varesu-za-125-milijardi-d?srsId=AfmBOoORDOOzULdDGkfj1tlwtWPqUPsGO-6a92NpjgVlIdmX5kYaTtZPb>
- 14 <https://attivo-kupres.com/kupresaci-protiv-rudarenja-i-prerade-dolomita-u-magnezij/>
- 15 <https://www.ekapija.com/bs/news/4833204/kupres-ozbiljno-priprema-teren-za-investiciju-stoljeca-uskoro-nastavak-rasprave-o-izvozu>
- 16 <https://fmoit.gov.ba/okolis/zastita-prirode/popis-natura-2000-federacije-bih/>
- 17 <https://energetskiportal.ba/kako-su-gradjani-bih-zastitili-kupres-od-rudarskog-projekta/>
- 18 <https://euronews.ba/bosna-i-hercegovina/drustvo/4638/kupres-rudarski-projekt-magnezija-odbijen-zahvaljujuci-angazmanu-gradana>
- 19 <https://fmoit.gov.ba/wp-content/uploads/dokumenti/SUO-BH-Magnezij-Minerali-doo-18022025.pdf>
- 20 <https://federalna.ba/gradani-protiv-izgradnje-tvornice-magnezija-na-kupresu-predana-inicijativa-opcinskom-vijecu-dcmx>
- 21 <https://tacno.net/kupresani-se-protive-gradnji-tvornice-magnezija/>
- 22 <https://nap.ba/qpost/401480/Svetenici-digli-glas-protiv-njemake-investicije-i-rudnika-magnezija-Ne-dirajte-Kupres-to-je-zemlja-meda-i-mlijeka>
- 23 <https://jajce-online.com/tajne-koncesije-i-opasnosti-rudnika-cemernica-izaziva-alarm-medju-mjestanima/>
- 24 <https://www.gerila.info/protest-zbog-rudnika-antimona/>
- 25 <https://luportal.ba/prvi-protest-u-cemernici-gradjani-protiv-istrazivanja-i-eksploatacije-antimona/>
- 26 <https://www.gerila.info/un-stavlja-ozren-na-mapu-borbe-za-ljudska-prava-slucaj-zorana-poljasevica-pod-medjunarodnim-nadzorom/>
- 27 <https://ich.unesco.org/en/RL/picking-of-iva-grass-on-ozren-mountain-01289>
- 28 <https://www.gerila.info/un-stavlja-ozren-na-mapu-borbe-za-ljudska-prava-slucaj-zorana-poljasevica-pod-medjunarodnim-nadzorom/>
- 29 <http://mojprnjavor.info/novost/stopirana-geoloska-istranjanja-na-ozrenu-mjestani-presrecni-154890/154890> <https://federalna.ba/pocelo-istranjanje-bioloske-raznolikosti-planine-ozren-awmrg> <https://rtvlukavac.ba/nastavlja-se-istranjanje-bioloske-raznolikosti-planine-ozren/> <https://www.youtube.com/watch?v=kkehQ3eX0IE&t=9s>
- 30 <https://www.federalna.ba/dodik-lopare-litijum-stranci-pbyhs> <https://czzs.org/gradjani-vrhovni-sud-da-preispita-glasanje-narodne-skupstine-o-gradjanskoj-inicijativi-za-majevicu/>

- 31 <https://abrasmedia.info/javna-tribina-o-potencijalnoj-eksploataciji-litijuma-u-loparama/>
- 32 <https://www.zurnal.info/clanak/rudnik-litijuma-ne-smije-biti-otvoren-na-majevici/28109>
<https://impulsportal.net/vijesti/skupstina-grada-bijeljina-jednoglasno-protiv-rudnika-litijuma-na-majevici/>
<https://www.portalnovosti.com/majevica-prostor-zivota-ili-eksploatacije/>
- 33 <https://www.yugometals.com/>
<https://lykosmetals.com/project/jezero/>
<https://www.gerila.info/novo-produzenje-roka-istrazivanja-snk-metalima-u-jezeru/>
<https://inforadar.ba/borba-za-plivu-lobiranje-za-rudnike-litijuma-i-zlata-ne-prestaje-tuzba-i-napad-na-aktiviste-video/>
<https://seesrpska.com/en/gradjani-porucili-stop-rudnicima-u-dolini-plive>
- 34 <https://www.youtube.com/watch?v=mzIAMKY5cvg>
<https://www.gerila.info/rudarska-istrazivanja-u-jezeru-gradjani-i-aktivisti-pred-sudom-protiv-vlasti-i-investitora/>
<https://raport.ba/u-opstini-jezero-pronadjene-visoke-kolicine-zlata-direktor-firme-ovo-je-nevjerojatno-ovo-nema-ju-ni-svjetski-poznati-rudnici-zlata/>
- 35 <https://www.youtube.com/watch?v=Suq2nWIHxGw>
- 36 https://www.youtube.com/watch?v=SEP-5DQRm_M
<https://jajce-online.com/besa-jajce-inicijative-za-zastitu-rijeke-plive-i-njenog-ekosistema/>
- 37 <https://www.nezavisne.com/novosti/drustvo/Eksploatacija-boksita-i-prasina-stetni-za-mjestane-i-okolinu-Pecke/750250>
- 38 <https://www.slobodnaevropa.org/a/kopali-boksit-bez-ekoloske-dozvole-pecka/32837306.html>
<https://ba.ekapija.com/news/3952670/u-planu-eksploatacija-crvenih-bokista-u-okolini-mrkonjic-grada-firma-rudnik-boksita>
<https://ba.ekapija.com/news/3956223/real-estate/news>
<https://impulsportal.net/zivotna-sredina/rudnik-boksita-u-selu-pecka-cijeli-sistem-pruza-dovoljno-prostora-da-se-nastavi-sa-zagadenjem/>
- 39 <https://www.gerila.info/zaokret-prema-rudarenju-tuzlanski-kanton-otvara-vrata-eksploataciji-litijuma-i-metala/>
- 40 <https://www.rtvslon.ba/karton-revolucija-gradjani-srebrenika-spremni-na-borbu-protiv-rudnika-litijuma-i-bakra/>
- 41 <https://inforadar.ba/eko-katastrofa-kod-olova-rijeka-biostica-zagadena-otpadnim-vodama-iz-rudnika-olova-geomet/>
- 42 <https://capital.ba/kako-je-propala-britanska-mega-investicija-u-bih-milionski-gubici-i-incident-koji-je-zataskan/>
- 43 <https://www.oslobodjenje.ba/vijesti/bih/da-li-je-na-pomolu-novi-vares-jos-jedan-grad-u-bih-ceka-zlatna-groznica-1020423/>
<https://finance.yahoo.com/news/leviathan-gold-completes-acquisition-significant-123000770.html>
Kulenović, E. and Ramović, E. (1976) Elaborat o geološkim istraživanjima korisnih mineralnih sirovina na području općine Foca u 1975 godini (Region: Trijas Drina-Lim). "Geoinženjering" Institut za Geologiju-Ilidža, Sarajevo.
- 44 <https://mostarski.ba/zlatna-groznica-u-srebrenici-sta-su-kana-dani-otkrili/>
<https://terrabresources.com/en/projects/viogor-zanik/>
- 45 <https://lykosmetals.com/project/cajnice/>
- 46 <https://www.slobodnaevropa.org/a/rudnici-uglja-sanski-most-prijedor-hapsenja-lager-fup/33420396.html>
<https://www.slobodnaevropa.org/a/prijedor-bukova-kosa-rudnik-rudarenje-ugalj-kopanje-bez-ekoloske-dozvole/33400139.html>
<https://www.slobodnaevropa.org/a/prijedor-bistrica-rudnik-uglja/33373729.html>
- 47 Cjelokupan dokument zaključaka zбора u Brezi: <https://breza-x.com/zbor-za-rudare-zemlju-i-vodu-održan-u-brezi-od-12-do-14-septembar-2025-godine/>

